Myndband birt 28. ágúst og textaskjal 29. ágúst 2026

Vefsíða Richard A. Werner: https://professorwerner.org/

**Richard Werner: Why EU Membership Would Be a Grave Mistake for Iceland | S04E53**

https://www.youtube.com/watch?v=iyE8FOXNbxo ein klukkustund

Vel fer á að slíta ekki orðræðu prófessorsins þegar Frosti hummar hæverskt. Humm og stöku muldur gefur samræðu þeirra viðfelldan svip. Íslensk vélþýðing byrjar á síðu 23.

Professor Richard Werner warns Icelanders against surrendering their monetary sovereignty by joining the European Union and eventually adopting the euro.

In this wide-ranging interview, recorded ahead of Iceland's referendum on reopening EU accession negotiations, Werner argues that joining the euro would be one of the worst economic decisions Iceland could make. By abandoning the Icelandic króna, he says, the country would give up control over monetary policy, lose its ability to respond independently to future crises and place crucial economic decisions in the hands of the European Central Bank.

Werner also discusses the ECB's plans for a digital euro. He describes central bank digital currency as a powerful instrument of centralised control that could eventually allow the ECB to deal directly with the public, undermine commercial and community banks and radically transform the European financial system.

But Werner does not defend Iceland's current economic policies. He strongly criticises the Central Bank of Iceland for relying on interest-rate increases while failing to control the quantity and allocation of bank credit. In his view, inflation, high mortgage rates and economic instability are not unavoidable consequences of having a small independent currency—they are the result of poor monetary and banking policies.

He proposes a fundamentally different path for Iceland: retain the króna, make the Central Bank meaningfully accountable, encourage the creation of numerous small local and community banks, and direct newly created bank credit towards productive business investment rather than consumption, property speculation and financial assets.

Werner also addresses Iceland's unusual system of inflation-indexed mortgages and argues that indexation treats the symptoms rather than the underlying disease. If Iceland tackles inflation at its source, he says, the country could gradually eliminate the need for indexation while achieving lower interest rates, stronger economic growth, a more stable currency and greater prosperity.

Topics discussed include:

• Why Werner believes Iceland should reject EU membership
• What Iceland would surrender by adopting the euro
• The ECB's record on inflation, asset bubbles and banking crises
• The digital euro and the future of central bank digital currencies
• What the Central Bank of Iceland is doing wrong
• Why raising interest rates may not solve inflation
• Iceland's inflation-indexed mortgages
• How bank credit creates money, inflation and asset bubbles
• Why Iceland needs more local and community banks
• How Iceland could achieve stability while retaining the króna

Professor Richard Werner is an internationally recognised economist and banking expert, best known for his research into credit creation, monetary policy and the role of banks in economic development.

Hosted by Frosti Logason.

Fáðu þér áskrift og sjáðu alla þætti á Brotkast í fullri lengd inni á https://brotkast.is/askrift/

FROSTI: Today I'm joined by Professor Richard Werner, a German economist and internationally recognized expert on banking, credit creation, and monetary policy. Professor Werner is perhaps best known for developing the theory of quantitive easing and for his extensive research into how commercial banks create money and how the allocation of credit can shape economic growth, asset bubbles, and financial crisis. This conversation comes at a particularly important moment for Iceland. In just two days, Icelanders will vote on whether the country should reopen negotiations on joining the European Union. Although the immediate question is about negotiations, EU membership would also place Iceland on a path towards eventually adopting the euro and giving up the Icelandic crona.

Supporters argue that this could bring lower interest rates, greater stability, and stronger protection from currency fluctuations. Critics warned that Iceland would permanently surrender control over its monetary policy and lose one of the most important tools available to an independent country during an economic crisis.

Professor Werner, thank you very much for joining me.

RICHARD WERNER: Thank you for having me. I think it is indeed a very important uh topic and uh it's you know I do have a desire to um to inform people as much as I can um on this

question. Other countries had this question before and considered whether they should join the EU or not and it really will affect people's lives. Um it's important to get this decision right.

FROSTI: Yeah. Okay. Okay. So let let me be begin with the wider question. When a small independent country such as Iceland considers joining the European Union and ultimately the Euro zone, what should its citizens understand before taking that first step?

RICHARD WERNER: Um well quite a few things. Um number one um is well joining who joining what? you know that's very important to understand: what is the EU how does it work what are the implications of joining this particular um organization and set of countries um you know what are the what's the what's the meaning that's number one so that's the first topic and we should we should spend some time talking about that

Secondly one should also understand um and and and have enough knowledge um to understand you know who are we, what is Iceland and what does it mean to be an independent Iceland? Mhm.

And of course there are questions that you know some people are asking oh is it viable to be an independent country? Therefore is there a need to look for an alliance or even uh membership um of a bigger group federal group of countries? Should one give up even the country and join uh a bigger unity? These sort of questions are being asked. So um so one is more about the other the particular you know entity one is going to join. Mhm. And of course it's the EU that's being proposed.

And secondly, the more general one and perhaps we should start with the second point whether one whether there's a need in general to join anyone at all or whether countries small countries can be viable on their own and in this day and age.

FROSTI: Um our supporters of the EU membership in Iceland often present the euro as a source of stability, lower inflation and lower interest rates. Is that argument economically sound in your opinion?

RICHARD WERNER: no, it's not sound um from me for many reasons. Um, okay. So, we're now talking about specifically the euro. So, let's keep in mind, you know, these other points because I do want to come back to that question. We will do that of uh what actually is the EU and what does it mean to be an independent country? um because it's actually very very valuable to be an independent company uh country that you know the value um is is a bit underestimated because there's been this trend everyone thinking oh we need to join and so many countries have to join have joined the EU it's almost like a stampede we also want to do the same um so that's why I also need to discuss that but now just answering your question

Um isn't the euro a source of stability, of economic prosperity, even the answer is a clear no. It is the opposite. Joining the euro is the beginning of the end. Uh it's it's the worst economic decision any country could make.

Now, I warned about the euro in the 1990s. Uhhuh. Um I was already chief economist at a British investment bank in Tokyo and already known as you know an internationally astute um economist on such questions. I'm in print in writing you know there's letters to the editor to the Financial times in the 1990s explaining to people that if one joins the euro this will have significant negative consequences and there's actually many reasons.

Um there's the fundamental ones that you give up everything. You give up sovereignty, you give up policy control, you give up monetary control, you give up um the ability to run the country. Mhm. essentially because whoever controls your money controls your country and uh monetary policy is the most powerful of all economic policies and that would then be if you join the euro that's run by the ECB.

Who and what is the ECB? The ECB is the most powerful independent and unaccountable central bank in the world.

FROSTI: Okay.

RICHARD WERNER: The ECB is an international organization that is above the law. Um, there is no public prosecutor that can check anything and hold them to account. There is no government that can hold them to account.

There is no parliament, no elected, democratically elected assembly anywhere in the world, including in Europe, that can hold them to account by the treaties, the European treaties, the EU treaties. It is set above everything. It's an international organization that is above even criticism. It can't be um criticized. It can't be held to account.

Now, that's already extremely unusual. Why would anyone want to create such a dictatorial institution with such vast powers? And I do would like to discuss that. But let's just jump to the track record because some people say, "Oh, it doesn't matter if they're doing great policies. If they're doing wonderful things, we're happy to accept this." Mhm.

You know, some people may say this. So, let's look at the track record. Of course, it's one of the youngest central banks in the world. Uh it's only well 26 odd years old, created around 2000. Um, and it has already one of the worst track records of all central banks. But there's nothing anyone can do because it's can't be held to account. I want, so this is not hindsight. I want in 2003, published in my book, *Princes of the Yen*, quantumpublishers.com. This book was a bestseller in Japan in the Japanese version. it's about central banking, but has a full chapter on the ECB, which was then very young – 2003.

We didn't have much track record but we did have already the legal status of the central bank in the originally in the mastery treaty now it's part of the Lisbon treaty this central bank was given more powers than any other central bank currently has in the world.

And I pointed out in these the list of powers and how it works that the incentive structure is such that the ECP has not even an incentive to create prosper parity and stability. [clears throat] And I warned and my forecast was as written in *Princes of the Yen* also published as a paper that likely the ECB was going to create bank creditbased asset bubbles, banking crisis, recessions, and vast unemployment and incredible dislocation in the Euro zone. Mhm.

And already a few years after this was published, that's exactly what they did. So the ECB is entirely responsible for creating the asset bubbles in Ireland, Portugal, in Spain, and Greece, which [clears throat]

it then followed it followed with its policy of then suddenly tightening credit. That's the usual central bank boom bust cycle. First it forced the banks to massively um create credit for property lending, property speculation, property bubbles in these countries.

Then it tightened and you bust the property market, you bust the banking system, huge banking crisis, even sovereign debt crisis. And then he was responsible for many years of recession in Spain and in Greece. um 50% youth unemployment for years and in in Greece for a decade they engineered this recession. The ECB has a terrible track record.

All of these are policy um results that didn't need to happen. There was no requirement to have either the crisis or the response. The response was to prolong the recession. They could have ended them. The tools are available. They chose not to do them because that was the plan. And sorry just just to complete this point.

FROSTI: Yeah.

RICHARD WERNER: Best periphery countries, Ireland, Portugal, Spain, and Greece. Of course, Iceland was not yet had not yet joined.

So otherwise, Iceland would have already experienced the same disaster. [clears throat] Now we're in phase two where the central European countries are getting the same treatment. The ECB is fair. It's dishing out its disastrous policy to everyone. Even Germany is not allowed to escape.

So from 2009 until 2022, it created a property bubble in the real estate market in Germany by forcing banks to massively expand their property lending. Uh huge property bubble. It peaked in 2022.

It's now in the face of slow collapse and will lead to a major banking crisis in the next couple of years. You will see it's already beginning. You already have bad headlines on individual banks. It's becoming more systemic. So um the record is disastrous. How can anyone say this leads to stability?

What about countries that recently joined like Croatia? It's been a disaster. Huge inflation. By the way, that's the other disastrous policy. Inflation. The inflation of 21 and 22 was not due to oil prices or energy prices or war. No.

It was 100% created by central banks with irresponsible massive money creation in March, [clears throat] excuse me, starting in March 2020. And we know this again not with hindsight but when I had the data available from March 2020 on central bank money creation Federal Reserve ECB in particular these two central banks

I put out my forecast and I said that in in May June 2020 in 18 months time we will have significant inflation irrespective of what happens in Ukraine and [clears throat] that's exactly what happened inflation late 21 and 22 in some countries in Europe. doubledigit high double-digit inflation

And this is not the end of it you know we will now in the coming two years probably see the second bout of inflation this was created by massive money expansion by the central bank um so you know where is the stability where's the prosperity the ECB has has an astonishing track record of delivering disaster after disaster after disaster

FROSTI: Well we had u I would say a relatively intensive conversation about the European Union now in Iceland for a few months. I haven't heard anyone speak of this like you are doing right now. So I'm wondering is is this undisputed that uh these this is due to the policies of ECB?

RICHARD WERNER: The best way to test this is to see whether I made these forecasts before it happened. Yeah. Yeah. On my analysis and it did. I warned about it. I'm in print. I'm published on these and that's exactly what happened.

Of course, the ECB itself has put out lies and spin and PR saying other things. Oh, it's everyone else is responsible but not the central bank.

Whereas I look at the actual money creation data, bank, central bank credit creation, bank credit creation, and then you see what's happening. Central banks in general, not just the ECB, have in the in the entire postwar era, but particularly in the last half century emphasized interest rates as their main policy tool.

And that has really been a distraction, a um some kind of smoked screen. They want people to look at the wrong thing. More important for central banks and for the economy and therefore for people is the quantity of credit creation. Central banks have been spreading misinformation

about how the economy works, about how their own policy works. And I've shown in my work, it's published in peer-reviewed journals that first of all, how banks work.

Banks create money. When a bank gives a loan, it's new money creation adding to the money supply. Mhm. Central banks manipulate banks and therefore have this powerful tool available money creation and it's very important who gets the money. Bank credit for the real economy for business investment that leads to growth, prosperity, jobs. Mhm.

But the ECB has made sure that bank credit is mainly used since 2020 for consumption that leads to inflation and also bank credit is used for asset purchases, property purchase, real estate purposes: Ireland, Portugal, Spain, Greece in the first round.

Then Germany since 2009 2010 m massive property bubble created by the ECB and its control over the banks. Was the ECB really in control of the banks? Yes, it was as the central bank and even as bank regulator in Ireland and in Spain. Who was the bank regulator? It was already the central bank. Of course, the Irish central bank and the Spanish central bank, but they had become nothing but the local branch of the ECB.

What they had to do, they had to follow orders from the ECB and they did. And the orders were get the banks to massively expand property lending also through the regulations of course. Um and then um the central banks, there's another important policy that the ECB has been taking which has been disastrous and has been very bad for Europe, continues to be bad.

Namely, the central bankers, the ECB people in particular are very overpaid central planners. They love central planning. So when you look at their writings and their proposals, what they want to do is they want to destroy private banks: commercial banks, local banks, community banks, savings banks, credit unions. They want to get rid of them. And that's what they've been doing.

Did you know that 6.000 banks have been killed by the ECB in those 26 years? 6,000 banks. And it's been the small banks, the local banks, the banks that are in the local communities and lend to small firms. Mhm. They're gone and the trend continues.

Now the ECB is trying to introduce its totalitarian control tool called central bank digital currency CBDC central bank digital control in the form of the digital euro. You know what this mean? This means that the ECB is saying we want to be the we I mean ECB is the bank regulator but it wants to now take the business from the banks by opening accounts for the central for the public to have accounts with the central bank. CBC means everyone will have an account at the central bank.

So, so you mean then that when the German banking crisis happens, which probably will happen simultaneously, everyone will move all their money out of the banks into CBDC and the

banking system is gone. And then we achieve what the central planners really want to do. They want to be the only bank in town.

They love the Soviet system. Central planners always admired the Soviet system. There was only one bank, the central bank. That is the goal of the ECB and that's where we're heading now. Why anyone would want to join the system um I really can't cannot fathom.

FROSTI: No, you really genuinely believe this is their idea of the future. The one central

RICHARD WERNER: That's what they're working for. They've spent so much money on this launch of CBDC's and on the PR trying to convince people that this is what's necessary and actually what is it? A central bank digital currency is a current account that people have with the central bank and that has special features and that means the central bankers now want to be the banker to the public.

Well, for the last 350 years, the agreement has been central banks are in the background and are are a wholesale bank working with the banks. They're the banker of the banks. But who's dealing with the public is decentralized. Many many banks. And the more banks the better. And that's a decentralized system. Now, it's been shown in empirical studies that when humans are involved for human society, the more effective and superior organizational form is decentralization, particularly when it comes to power and anything to do with important decisions.

It is called the principle of subsidiarity which says that it's more effective, more efficient and better if decisions are done at the lowest possible level in the hierarchy. Mhm. And for the financial system, this means the money creation, the decision who gets newly created money and for what purpose is it used and how much should be made on the local level by the local banks. That is superior.

The Soviet system of only the central bank, one central planner deciding how much money is created, how it's allocated in the economy, that has failed, but central planners still love it. So, central bankers love it. The ECB has this as its goal.

FROSTI: And tell me, tell me, Richard, how likely is it do you think that this uh digital currency system will take over uh in the European Union in the Euro zone?

RICHARD WERNER: um the likelihood is something like 90%, 95%. Um it is being prepared to happen and perhaps it should be even I should give a higher figure close to 100%.

Because unfortunately we've now reached the stage where the EU has become entirely dictatorial and people that have just simply opinions that differ from the European Commission's opinions, they get sanctioned.

So I think it's time. We've talked a lot about the euro and the the euro is is a function of the ECB. So we've talked a lot about that. I think we need to broaden up now. The referendum is about whether one should join the EU or not. Now what is the EU? What actually is this organization?

And and that's my first question to the public of Iceland. Why are you even thinking about this question joining the EU? Did you not know the EU is a dictatorship?

Why would any country want to join a dictatorship? The Icelandic people have one of the most impressive history of democracy. The old Germanic ting um you know a thousand years ago free sovereign people met in the open in the ting and they talk freely. Well, the EU is the absolute opposite of that.

The EU is an institution that currently is essentially um sanctioning people, punishing people, um counseling their money, cancelling any right to make any transaction for uttering their opinion. Mhm. This happened to a Swiss national who lives in Belgium, Jacqu Bore. Mhm. B A U D. He was a senior officer in the Swiss army and um in the Swiss government, you know, a senior person. He's retired, lives in Belgium.

Yeah. Um you know, for personal reasons. He was asked his opinion. He's an expert on Ukraine. He was asked his opinion. He mentioned his opinion in public. He was sanctioned by the EU. What is this sanction? It was used against Russians. It's an extra legal process. It's decided by the European Commission.

FROSTI: Yeah.

RICHARD WERNER: And this this gentleman can now not buy anything. He can't pay his rent. Nobody's allowed to give him money.

FROSTI: Yeah.

RICHARD WERNER: We also had and it's been used for journalists now in Germany. There's several German journalists that have been also sanctioned by the EU.

FROSTI: Now we also had a Swiss national likenstein Swiss national who bought a company here in Iceland and he got sanctioned for because of some bogus claims of Russian connections. And it's I totally understand what you're talking about. This is uh we're not

RICHARD WERNER: In this case it was about uttering opinions, mentioning opinions. So no more free opinion. The EU is not about free speech. Mhm. People get arrested in Germany for being a YouTuber, you know, just mentioning their opinion.

FROSTI: Yeah. Yeah.

RICHARD WERNER: It's a very sad record. Now, how can this be? Surely the these are exceptions. These are special cases. Surely the EU is democratic. That's what most people think.

FROSTI: Yes.

RICHARD WERNER: But it's not. What is the principle of a democracy? How can we recognize very quickly whether a country is a democracy? Now let's look at the Soviet Union. Did you know that the Soviet Union in its legal documents and officially claimed to be a democracy? So that's an interesting case. They claimed we're democracy. The Soviet Union is a democracy. And you know how they argued? They said: „well look, we have a parliament. We have members of parliament. They're elected in elections. That's the very definition of democracy“. there is the Soviet you know the the very word Soviet are these counselors that are elected the Soviets it's a democracy okay.

Now that's the claim and of course the same claim is made in Europe the European Union says: „we're a democracy we have a parliament the European Parliament“ and it's true people get elected for this parliament they get paid a lot of money. taxfree.

Now why was the Soviet Union not actually a democracy? It's because the members of parliament who supposed to be the law makers. They were not the lawmakers. It was a trick. It was a con. They had no power to make any laws. That's the same. They were talking shop. [clears throat] They were rubber stamp parliament. Who wrote the laws? Who was the lawmaker? It was the Soviet polit bureau. A small group of party communist party people who were not elected. They were the dictators.

Now let's go to Brussels. Mhm. There is a parliament highly paid people members of parliament they're so highly paid they don't want even you to know they don't want the public to know that they not actually have any powers to make any law.

They have not done a single law all [clears throat] the laws are drafted written proposed and then of course pushed through by the European Commission. It is the Soviet system. It is a dictatorship. This is a fact and everyone should know this.

Why would Iceland with this thousand-year-old history of democracy of real grassroots democracy and fortunately it's actually small enough so people can really have an impact in politics everyone you know I like small countries because each individual has a higher value in relative terms it's obvious if you join 350 million people you're going to be one divided by 350 million that's not a large number

FROSTI: yeah you don't think that a country fewer than 400,000 people could have a large say at the table at the European Union?

RICHARD WERNER: Um well it's true that when the system is that there are small countries and they have the same weight say as Germany and a small country has the same weight but [clears throat] as you know it's already been decided now on the line. [ Ursula von der Leyen? ] She's one of those dictators. She's decided that um the the decision-m process in Europe will be changed. It's a matter of public record.

The reason was that Hungary, a smalllish country, caused a lot of trouble by asking questions, by not immediately bowing and agreeing. As a result, they are now changing the process so that there will be um a simple vote. You don't need consensus and therefore the veto right of each country will be taken away.

So already small countries influence has been reduced and of course that trend will continue. Um and so you cannot rely on having any influence. But then anyway, influence on what? Parliament has no influence. The European Commission writes 100% of the laws. Now if you look at those laws, it's interesting. I I um you know, being an economist and banking expert, I look at the bank regulations coming from from Brussels. They've been very bad bank regulations.

But it's noticeable that the the length of the the words and the paragraphs and the the laws is massive. You know, there used to be short bank regulations, maybe 60 pages, 100 pages. Brussels delivers 600page documents and they are written originally in English by British lawyers. Now, how's that?

Britain is not even part of the EU anymore. But even when Britain was part of the EU, should the city of London lawyers really write these laws?

Well, you know what's happening is Brussels and you look it up please is known for being the center of big business lobbying. That's how it works. So when you have these dictators, the commisars and Ursula von der Leyen heading this at the moment being the top dictator. When you have such a system, of course, big business says, „Well, that's not necessarily a bad system. We can talk to these people. We can invite them for dinner. We can help them get some consulting contracts. We can give them, you know, certain benefits and they will be happy to talk to us“

And this has been happening to such an excessive extent that it is shocking. It is really a swamp of corruption. That is what Brussels is. Do you know that it's not long ago when the entire European Commission, the commisar, the top president they call the person heading the commission and each commissar commissioner had to resign. They all resigned simultaneously.

The media didn't write much about it because of corruption. The auditors of the EU mostly don't sign off on their accounts. Um, some auditors die on the job when they raise too many questions. Look it up. Wow. So it is a a swamp.

FROSTI: Wow.

RICHARD WERNER: And the lobbyists ultimately write these laws. Why are banking laws written in London? Well, because you have the biggest banks of the world, you know, [clears throat] have the presence in London.

They make sure that they are in Brussels talking to the commissars and it's actually a lot of work to write these laws. „Look, we can draw this better for you. We make your life easy. And of course there will be nice big fat jobs for for you in our banks once you retire.“ Mhm. This is how it works.

FROSTI: I think the biggest reason why a lot of Icelanders are eager to uh look into this possibility is because they're tired of of uh uh the instability of the krona or like many Icelandic households associate the krona with high inflation and extremely high mortgage rates. So I want to ask you uh to what extent are those problems genuinely caused by the currency itself rather than by domestic bank lending fiscal policy housing shortage or excessive credit creation?

RICHARD WERNER: right well these policies are the responsibility of the central bank so the Icelandic central bank needs to be improved I mean give me the job I could deliver 10% economic growth in Iceland at virtually no inflation and prosperity because every country can do this

FROSTI: Really

RICHARD WERNER: I'm actually an expert in in east in the East Asian high growth model which is based originally on the German model. Prussia um and then pre first world war Germany was a high growth economy doubledigit growth um there's certain principles you need to follow and then people will benefit the middle class will benefit but you see the central planners don't like that they don't even aim at that that's not their goal they mostly help big business and that's the problem with all central planning that they tend to essentially get captured by um you know big business interests:

FROSTI: So um now this so this so the Icelandic central bank basically it looks like if this is the record it hasn't done a good enough job it needs to improve its job and it's it's very easy it's very easy to deliver stable currency stable FX yeah

what monetary and banking framework would you recommend instead if Iceland would reject the EU membership offer and retain the krona

RICHARD WERNER: Right which would be very wise it's good to have your own currency then you are um you know in charge of your um of your economic policies and your country um and

therefore yes hopefully Icelandic people will realize that they shouldn't give up their sovereignty and they should not join a dictatorship.

So if that happens um I recommend that one reconsiders the status of the central bank. There were some really good initiatives in Iceland after the 200 sort of 8 uh crisis. Mhm. Um you know also the the Iceland banking crisis then um but it looks like some of the lessons were not fully learned. One important lesson is that the central planners need to be accountable.

The central bank needs to be meaningfully accountable for its policies. If it's not delivering high growth and low inflation and stable currency then it's not um you know it's not good enough. Mhm. This can be done. And so to give you an example, what is a fun what's what's one of the policies that need to be taken to increase economic growth and prosperity and therefore strengthen the currency and create more stability.

It's the it's the structure of the banking system. Now, for a country with 400,000 uh population, you still should have more banks than currently exist in Iceland because the best system is when you have um many banks, small banks, village banks. So, any any village that has um you know population of or you know any town where there's like say 10,000 people, they should have their own bank.

So, you can have many more banks in Iceland. Mhm. There would be local banks, community banks and they should mainly lend and the regulator, the central bank can make sure they mainly lend to businesses. It would be the local businesses for productive business investment because bank lending is money creation.

Then you make sure that money is created for something that adds value, contributes to national income, boosts the economy, creates jobs and you banks should not if possible lend to asset for asset purchases. Um I think there's probably still too much of that going on.

I would recommend to set up non-bank financial institutions to do all mortgages and do all asset lending because then for mortgages and and asset uh lending you use existing money and you can't [clears throat] have an asset bubble anymore and you can't have banking crisis anymore and the whole instability disappears.

Oh, you see because banking is money creation. That's a public privilege. It affects everyone. That's why it's important that it's linked to contributing to society. Money should only be created if value is added and the only value added can come about if you have bank lending for business investment because then you know it's still money creation potentially taking persian power from others through the money creation, but the business is delivering new goods and services that's adding value then you don't get inflation you get growth and prosperity.

FROSTI: Wow that's interesting. Well, I would like to ask you about the the special Iceland situation which is Iceland has a highly unusual system of inflation indexed mortgages uh where the outstanding principle rises in the in line with inflation and this means that the borrowers can make every scheduled payment and still see the amount they owe increase and increase and increase.

From an economic perspective, uh what effect does such a system have on households inflation and the distribution of risk risks between banks and borrowers?

RICHARD WERNER: Yes. Well, I mean, in some ways, inflation indexing, you know, is attractive. It has some some advantages. Um certainly for for consumers, for individuals, for people. Um the thing is we are you know when you do that you're you're really treating symptoms. Well why don't we treat the the cause the root cause the disease?

FROSTI: Exactly.

RICHARD WERNER: And the disease is inflation. By indexing you're sort of saying well we accept there will always be high inflation or you know significant inflation. Mhm. Um so it's like a second best is accepting the underlying problem. Well let's solve the underlying problem. Why did Germany never have inflation index stuff? Because they never, you know, in the whole postwar era, there was now no significant inflation in Germany because the Bundes Bank was doing its job.

Why was it doing its job? Because it was made less independent compared to the pre predecessor, the Reich Bank, which was a terrible central bank creating boom bust cycles, hyperinflation, bringing Hitler into power, all that stuff. That's Reich Bank. And the Reich Bank was totally accountable like the ECB.

In fact, in *Princes of the Yen*, in my book, I argue that the ECB is the revived rice bank because it's so totally unaccountable, above the law. Mhm. So after the Second World War, people in Germany realized that was bad. The central bank was too powerful. We have to reduce the powers of the central bank. And that's what the Bundes Bank was. And that's why it was successful. They made it accountable to parliament. and they gave it laws that said it had to deliver growth and low inflation. So not just an inflation target but also growth and stability.

FROSTI: But how do we actually because many Icelanders believe that adopting the euro is the only realistic way to escape high interest rates and inflation indexed mortgages. uh could Iceland abolish gra or gradually replace in taxation while retaining the corona and how would we do

RICHARD WERNER: absolutely definitely absolutely um so the the key is to reduce inflation and immediately there's no more justification for the inflation indexing there's no need for it nobody will will ask for it nobody will need it

FROSTI: no no

RICHARD WERNER: so um there should be low inflation when there's high inflation that means there's been too much money creation for consumption Mhm. There should be no money creation for consumption. There should also [clears throat] be no money creation for asset purchases because that's just changing the ownership right. It doesn't justify that people's purchasing power gets diluted through the money creation. So there's been too much of the wrong bank credit and central bank transactions uh happening that needs to be changed. Bank credit and money creation should only u be done when it's used for productive business investment. There's never been a banking crisis due to too much small firm lending, you know, lending to small firms for business investment.

It's always either too much consumer lending or too much property lending or financial speculation lending, asset lending. Um, so it's actually very simple and can be done. Unfortunately, the international banking rules which of course the Icelandic central bank is also you know oriented towards these Basel rules BC uh you know Basel 3 at Basel 4 um it's it's decided by the Basel Committee on on banking supervision - BCBS

They have already the wrong emphasis because they encourage banks to lend for mortgages mostly and neglect bank credit for business investment. It should be the other way around. In fact, banks shouldn't give mortgages at all. Okay, where do we get mortgages from there? Well, it should be non-banks.

Um, which could be quite exciting because you basically if the central bank now says, "Okay, we'll stop uh mortgages from banks. From now on, it'll be mortgage companies, non-bank mortgage companies only." Mhm. [clears throat] And um you know you can actually boost that sector. You know there can be more companies that are created that focus on that. They will raise their funds through bond issuance that banks won't be allowed to buy from the economy and um and then you can um make sure that existing money only is used for these unproductive purposes. Whereas the banks would focus on what is good for everyone, what creates prosperity and that is business uh loans for business investment.

FROSTI: This sounds sounds really interesting. But uh we recently this past week we had yet another interest rate uh this the central bank here in Iceland he he uh he put up the interest rates on up to 8% now. This has been steady steadying steadily going up for a long time now. And uh one has to wonder if the interest interest rates are really biting if we have this uh inflation indexed mortgages which people don't feel uh the you know the the high the the

pressure of the interest rates. So it's just like a it's a it's a circle of you know it gets you nowhere. What do you think about this high?

RICHARD WERNER: And and yes, so far we haven't talked much about interest rates. Um the the central banks argue that they need to focus on interest rate policy because that's how they manage the economy. Lower interest rates will lead to higher growth. If they want to slow the economy and slow everything, they will raise interest rates. So they want to raise rates. They hope that the property market will cool down. Things like that. That's how they talk. Mh.

Now economists of all these different schools of thought, Keynesians and classical and neocclassical and monetarists and so on, Austrian, you've got many schools of thought in economics, they all agree with this. Mhm. And that's quite interesting because for 200 years, economists have been saying this. Now, where's the empirical evidence? How many empirical studies on any country show that when you lower interest rates the economy accelerates and when you raise rates the economies slows?

There is not a single one. There is no empirical evidence. So I did with a a good econometrician. I did the first empirical study of this question. It's published in the journal um *Ecological economics.* They were the only one prepared to publish it but it's a good journal. um 2018. It's called Reconsidering Monetary Policy. It's open access.

So you'll if you have my name Werna Richard Wernner reconsidering monetary policy, ecological economics, you will get it. We tested what is the relationship between interest rates and economic growth. It's not negative. Low rates, high growth, high rates, low growth. It's not an inverse relationship. No, it's a positive relationship. And what's the timing? And which one happens first and affects the other? We're told interest rates affect the economy. Is the economy affecting interest rates?

So actually it's not lower rates lead to higher growth. It's higher growth leads to higher rates and lower growth leads to lower rates. So essentially central banks should get out of the business of manipulating interest rates. It leads to distortions. The markets can set interest rates very well. Um, oh, but then how do they steer the economy if they don't mess and meddle with interest rates? Well, in any case, central banks don't use interest rates to move the economy as interest rates follow grow. They actually um use while you're not watching, they use the quantity of credit, their own credit creation and bank credit creation, the quantity to move the economy and also the allocation of credit for different purposes. That's how it really works in reality.

The story of oh it's the interest rate, it's prices and not quantities. This is a theoretical idea that was proposed 200 years ago when they said that oh everything is in equilibrium. Markets are in

equilibrium. Every market is in equilibrium at the same time. It's wonderful general equilibrium. Well, that's a whole lot of nonsense.

There's no equilibrium. No markets is in equilibrium. There's certainly no general equilibrium but still today central banks if you look at their research they use these DSG dynamic stoastic general equilibrium models. It's entirely nonsensical. There is no equilibrium at all. So in reality markets are determined by quantities. They're rationed. The short side principle applies.

Whichever quantity is smaller determines the outcome and has power market power to pick and choose who to trade. And it's the same um in any market. I mean in the the mortgage the the real estate market of course is a ration market you know um and so on. So so so well so how do we have good policies then? What what do we need for good policies?

We can usually have lower interest rates and higher growth and more um benefits for ordinary people if central banks just adopt different policies. You know what you see is what you get. What you observe is the policies they've been aiming at. And you know, if it's volatile, if there's volatility, if interest rates are too high and and growth is too low, inflation is too high, well, this is bad performance. You have to hold central banks accountable.

Um I guess you need to change your central bankers and get central banks that deliver and give them three years, four years to deliver. If they don't get them out again,

FROSTI: um, but if if they all follow the same policy, if they all follow the same policy like they've been doing for 100 years, it's uh it's difficult to to find uh a new approach.

RICHARD WERNER: Well, I'd be happy to give it a shot.

FROSTI: Yes. Are you available?

RICHARD WERNER: Yes, of of course.

Okay, that's very good to know. But so so what should be the the main leading role of a central bank in a small economy like in Iceland? It's is just to to uh oversee the quantity of money in the market or

RICHARD WERNER: Actually it should be even less than that. It should be quite non-interventionist. Um first of all the most important role is institutional design. So and if you design the institutions in incentive structures and regulations um well and there should be few regulations and simple regulations only. Mhm. So that people don't spend time and waste time on on bureaucracy - should be simple.

For example, bank regulation is crazy. It's vast. It's enormous. Um and and you know unfortunately actually um I believe Iceland is already affected by all these European regulations as member of the EA. Um so then Iceland should be familiar with this complete excess and in

regulations even draggy um who was head of the ECB and and was part of this system. He has said in his draggy report that there are thousands too many regulations in the EU.

So banking regulation scrap it all have some very basic rules and you will find it's it will be much more successful and banks will be able to have lower costs. They don't have to spend all their money on compliance um and therefore they can offer cheaper um you know loans and they can serve people better.

So namely you just need really only one rule in banking. Mhm. And that is first of all it should also be made easy to set up new banks. There should be you know there should be 30 more new banks small banks, local banks: community banks, savings banks, cooperative banks in Iceland and it should be made very easy to set them up. You meet some basic requirements. An accountant confirms yes you've got modest minimum capital. You meet those requirements and then and then you register the bank.

There's no more authority humming and hawing and you know taking years to give you a license. That should be abolished. So there should be many more banks. And then the rule banks need to follow is this. Banks must only lend for business investment. Okay, that's it. And no loans for mortgages, no loans for um asset purchases, financial transactions, real estate purchases. Um that should be done by specialist non-banks and also no loans for consumption …

FROSTI: What sort of entities would that be? Who would be the borrowers of mortgages? … mortgage of course ordinary people, families want to borrow from mortgages. But who's the lender? You mean lender? Sorry.

RICHARD WERNER: So these would be non-bank financial institutions. They need to be if they don't exist, they need to be set up. It can be a whole booming industry. Mhm. Um it's it's a very simple setup. So they focus on giving mortgages. Of course they need the specialist knowledge. Maybe hire them now from the banks since the banks are going to stop doing that.

FROSTI; But this is not state run. This is private companies?

RICHARD WERNER: Yes. Oh yeah. These are all commercial private companies and the key thing is so they you know they they can focus on and there should be competition. It's very important always to have many players or several players that compete against each other then you get a better result.

Mh. And then the key question is how they're funded. They should not be funded from deposits because [clears throat] that would make them banks. So they should not be allowed to take deposits from the public. They would have to fund themselves through bond issuance and the bonds would be banks would not be allowed to buy these bonds. So that means they have to

literally get existing money and they are not allowed to create money. M and then suddenly you take away the link between money creation and the property market you will see property prices will not rise they will stay stable.

FROSTI: Wow.

RICHARD WERNER: And finally housing can be affordable. Mhm. Because you don't have this tendency of ever rising property prices.

FROSTI: Mhm. This this sounds it makes total sense what you're saying. It sounds really wise. Thank you.

RICHARD WERNER: It is and it has been done. You know all this is based on actually empirical analysis. You know my my Twitter X account is scientific econ. I like to do the you know scientific approach means empirical facts need to drive your analysis and your policy conclusions. Many countries that did this many Asian high [clears throat] growth countries they did exactly that and for for decades they had 15% growth.

FROSTI: Where has this been done? What countries?

RICHARD WERNER: Uh this has been done in many Asian countries. Japan, Korea, uh Taiwan, uh Singapore, um even Thailand, you know, and and for many years and then later China joined from 1978 and they also adopted this approach.

FROSTI: Wow.

RICHARD WERNER: You know when you have 15% growth that means every 4 and a half years you're doubling national income and then you're doubling it again and again and again and that's how you get really prosperous and everyone gets so many opportunities so many job opportunities you know this is really what Iceland is about because growth is not limited growth is only limited by human ingenuity and I think there's tons of that in Iceland

FROSTI: Yes definitely so you are absolutely sure that Ice Iceland could achieve greater price stability and lower interest rates by

RICHARD WERNER: and higher growth and more prosperity stability, stronger currency. You see, if you do this setup, then you get very successful as a country and you focus on importing low value added goods, raw materials and exporting high value added goods. Um, of course, you know, you can like say in fisheries, even there you want to focus on the high end. Maybe think about how one can add value and focus on maybe gourmet fish and and you see just wherever on the higher value and also maybe make sure that you capture the entire chain.

So you know the the fisherman doesn't get very much money from the fish. It's the final retail seller that gets more um or selling to restaurants. They get actually more a bigger share of the

total amount of money it costs. Right? Mhm. Well, maybe the fishermen need to get together and this needs to be encouraged and they can move into the final market as well. There can be cooperatives that um that also then have you know deliveries to restaurants and so on. You see, but these are just just a small number of of tiny examples. But basically, if you if you import raw materials and add value and export high valued goods, you will have high economic growth and your currency will strengthen.

FROSTI: Mhm. And this this also not surplus. This also applies to high-end luxury tourism because tourism is one of the biggest because services are included

RICHARD WERNER: and Iceland is very good in services and there's high-end services.

FROSTI: Exactly. Yeah. And and you you say we can achieve all this by merely just reforming our domestic banking and credit system and while retaining the krona and

RICHARD WERNER: absolutely in fact that is an important pillar retaining your currency because then you have the leeway to do these changes. Once you give up the currency you can't change anything anymore. You have to do what the ECB is telling you and what and of course if you join the EU you have to do what the dictators in Brussels are dictating. Mhm.

It may even be worthwhile considering whether one should [clears throat] um drop out of the EA status and um and just get more freedom and have more bilateral agreements with countries instead.

FROSTI: Mhm. Some some people are mentioning that. But uh what would you say then is the greatest misconception Icelanders have when they assume that adopting the euro would automatically solve inflation and high interest rates?

RICHARD WERNER: Well, yeah. As as you're saying, the misconception is that um the EU has the answers. It doesn't. It has the opposite. It offers dictatorship, loss of control over your country. Oh. And foreigners taking over, deciding everything in Brussels. And what are they giving you in exchange? Well, likely higher inflation. But what that's happened to so many countries created by the ECB. What do you say to people? less growth because the ECB, the EU and the ECB are anti-growth.

They don't allow growth for member countries. They do the opposite. And the bank regulators in the EU, which often is the ECB or the the central banks, but can be a separate agency, but they all have the same policy. They're now telling banks, oh, don't lend for productive business investment. Why? Well, „we don't want economic growth in the EU.“

Well, do you want to give up growth and prosperity? There's no reason to do that.

FROSTI: Mhm. But a lot of people point out that: „people in Denmark or people in Sweden and and uh Finland and everywhere around us, they don't have to pay so high uh rates on their mortgages. The interest interest rates are not so high there.“ That's why they want to go into…

RICHARD WERNER: I agree. It looks like it's too high in Iceland. But that's a bad policy from the current central bank. So [clears throat] number one, don't join the EU. Number two, sort out your own central bank because it should be made to deliver better results. We become far too generous with our politicians, governments, and central bankers by letting them deliver bad policies and bad results.

You know, the EU says zero growth. That's what they're aiming for. Nobody can stop them. They're dictators. Mhm. Germany has had zero growth for three, four years now. Unemployment is rising. It's a massive disaster. Why do you want to join that? But also we should demand from our politicians actually we can have high growth and prosperity. Why aren't you delivering it?

FROSTI: So if we just skip the the comments you have on the EU being a dictatorship and all that. Uh would you say that a flexible exchange rate with your own currency is more important than having uh steady currency that you don't have any control over?

RICHARD WERNER: Yes, absolutely.

FROSTI: Okay. And why is that more important?

RICHARD WERNER: Because um first of all, you don't know what's going to happen. And when something happens where you need to react, if you don't have a currency, if you don't have your own monetary policy anymore, you you just have no tool. Mhm. You you have to go down with the system. And the EU is going down. I mean, and why people want to join a sinking ship um is really a puzzle.

FROSTI: No, I saw someone uh lagging this to someone applying for the Soviet Union in the year 1990. I said,

RICHARD WERNER: "Yeah, exactly." And that's very accurate because literally the EU Brussels is modeled on the Soviet Union. So, did you know there's one more aspect basically to this uh this is maybe a more political aspect, but for some people that may be more important. You know, some people they say, "Okay, I'm doing okay. the economics is less important to me. I I'm I'm really I feel I'm European. I want to be part of the EU.

Yeah, I can get that sentiment. Mhm. But there's also an issue here. And I want to make that as as the last point. Um do you know how the EU was created? And that also explains the puzzle. How can what was a collection of democratic countries, how can that, you know, create a super

structure the EU that's undemocratic? How could this even come about? Mhm. You know, how's this possible? So, you need to know the history of the EU.

The EU was created by the American Secret Service, the CIA. This is a matter of public record because all the founding fathers of the EU, Jean Monet, Schuman, Spark, uh these people um they have been revealed by declassified CIA documents as having been CIA agents literally. And so what was their job? Well, they had the job to create the United States of Europe, but not like the United States of America, a democracy, but as a dictatorship in the sense that America could use it to give instructions to Brussels to [clears throat] then instruct all the countries, the member countries.

So it was created on purpose in this undemocratic Soviet system because it would enable the hegeimon the United States of America to then control the entire EU top down through one avenue. You know Henry Kissinger used to say then I call Europe who do I call and he doesn't want to make 28 phone calls and of course when he calls Europe he doesn't want to discuss he wants to give orders.

So that's the structure that was created. Mhm. Look it up. It's, you know, many media don't write about it, but it has been published. It's a matter of public record. The EU is a CIA construct subjugating Europe to the United States. And that's the United States deep state. These 17 Secret Service agencies. So often, I believe the president and the government is not even aware of what's happening, what the Secret Service are running in Europe.

And so again, that's another fundamental reason why you should not ever join the EU. Why would you want to join the CIA run operation?

FROSTI: Yeah, it's a good question. That's really interesting. I've never heard this, but um yeah, I'm definitely going to look into it.

RICHARD WERNER: I have some more my academic articles, but also on this EU and CIA. Um I've got articles on my one of my websites, professorw.org. If you look it up, there's an article which I wrote when the British did their referendum on whether they should exit the EU. And so it's it's an update on on you know what you need to know on the EU before you do your vote in the referendum and that should also be read by everyone in Iceland. professorw.org. Okay. And otherwise I do reports on my Substack. Um this is for $9 a month. I do updates. I analyze credit creation and political um policy implications across the globe. rwner.substack.com.

FROSTI: Okay, we'll look into that. Professor Werner, thank you so much for uh joining me and and uh sharing your perspective on the European Union Euro uh Union and the Euro and uh this is of course a very important moment for us Icelanders and really really important that we u understand the longtime consequences of the choices before us.

So I thank you again so much professor Richard Werner and uh wish you all the best.

RICHARD WERNER: Thank you very much and let's hope and I'm praying for the best outcome on um on the day of your referendum.

FROSTI: Thank you.

Prófessor Richard Werner varar Íslendinga við því að gefa eftir peningamálafullveldi sitt með því að ganga í Evrópusambandið og að lokum taka upp evruna.

Í þessu víðtæka viðtali, sem tekið var upp fyrir þjóðaratkvæðagreiðsluna um enduropnun aðildarviðræðna við ESB, heldur Werner því fram að aðild að evrunni væri ein versta efnahagsákvörðun sem Ísland gæti tekið. Með því að hætta við krónuna, segir hann, myndi landið gefa frá sér stjórn á peningastefnunni, missa getu sína til að bregðast sjálfstætt við framtíðarkreppum og leggja mikilvægar efnahagsákvarðanir í hendur Seðlabanka Evrópu.

Werner ræðir einnig áætlanir Seðlabanka Evrópu um stafræna evru. Hann lýsir stafrænum gjaldmiðli seðlabanka sem öflugu tæki miðstýrðrar stjórnunar sem gæti að lokum gert Seðlabanka Evrópu kleift að eiga bein samskipti við almenning, grafið undan viðskipta- og samfélagsbönkum og gjörbreytt evrópska fjármálakerfinu.

En Werner ver ekki núverandi efnahagsstefnu Íslands. Hann gagnrýnir Seðlabanka Íslands harðlega fyrir að reiða sig á vaxtahækkanir en ekki stjórna magni og úthlutun bankalána. Að hans mati eru verðbólga, háir veðlánavextir og efnahagslegur óstöðugleiki ekki óhjákvæmilegar afleiðingar þess að hafa lítinn sjálfstæðan gjaldmiðil - þau eru afleiðing lélegrar peninga- og bankastefnu.

Hann leggur til grundvallarauðvelda leið fyrir Ísland: að halda krónunni, gera Seðlabankann ábyrgan, hvetja til stofnunar fjölmargra lítilla staðbundinna og samfélagslegra banka og beina nýstofnuðum bankalánum að arðbærum viðskiptafjárfestingum frekar en neyslu, fasteignaspekúleringum og fjáreignum.

Werner fjallar einnig um óvenjulegt kerfi Íslendinga með verðtryggðum húsnæðislánum og heldur því fram að verðtrygging meðhöndli einkennin frekar en undirliggjandi sjúkdóminn. Ef Ísland tekst á við verðbólgu við upptök hennar, segir hann, gæti landið smám saman útrýmt þörfinni fyrir verðtryggingu og jafnframt náð lægri vöxtum, sterkari hagvexti, stöðugri gjaldmiðli og meiri velmegun.

Meðal umræðuefna eru:

- Hvers vegna Werner telur að Ísland ætti að hafna aðild að ESB
- Hvað Ísland myndi gefa eftir með því að taka upp evruna
- Afrek Seðlabanka Evrópu varðandi verðbólgu, eignabólur og bankakreppur

- Stafræna evran og framtíð stafrænna gjaldmiðla seðlabanka
- Hvað Seðlabanki Íslands er að gera rangt
- Hvers vegna hækkun vaxta gæti ekki leyst verðbólgu
- Verðtryggð húsnæðislán á Íslandi
- Hvernig bankalán skapa peninga, verðbólgu og eignabólur
- Hvers vegna Ísland þarfnast fleiri staðbundinna og samfélagslegra banka
- Hvernig Ísland gæti náð stöðugleika en haldið krónunni

Prófessor Richard Werner er alþjóðlega viðurkenndur hagfræðingur og bankasérfræðingur, þekktastur fyrir rannsóknir sínar á lánssköpun, peningastefnu og hlutverki banka í efnahagsþróun.

Frosti Logason kynnir.

Fáðu þér áskrift og sjáðu alla þætti á Brotkast í fullri lengd inni á https://brotkast.is/askrift/

FROSTI: Í dag er ég með prófessor Richard Werner, þýskum hagfræðingi og alþjóðlega viðurkenndum sérfræðingi í bankastarfsemi, lánsfjáröflun og peningastefnu. Prófessor Werner er kannski þekktastur fyrir að þróa kenninguna um magnbundna slökun og fyrir ítarlegar rannsóknir sínar á því hvernig viðskiptabankar skapa peninga og hvernig úthlutun lána getur mótað hagvöxt, eignabólur og fjármálakreppur. Þessi umræða á sér stað á sérstaklega mikilvægum tímapunkti fyrir Ísland. Eftir aðeins tvo daga munu Íslendingar kjósa um hvort landið eigi að hefja aftur viðræður um aðild að Evrópusambandinu. Þó að brýna spurningin snúist um viðræðurnar, myndi aðild að ESB einnig setja Ísland á leið í átt að því að að lokum taka upp evruna og gefa upp íslenska krónuna.

Stuðningsmenn halda því fram að þetta gæti leitt til lægri vaxta, meiri stöðugleika og sterkari vernd gegn gengissveiflum. Gagnrýnendur vöruðu við því að Ísland myndi varanlega afsala sér stjórn á peningastefnu sinni og missa eitt mikilvægasta verkfærið sem sjálfstæðu ríki hefur aðgang að í efnahagskreppu. Prófessor Werner, þakka þér kærlega fyrir að vera með mér.

RICHARD WERNER: Þakka þér fyrir að bjóða mér. Ég tel þetta vera mjög mikilvægt málefni og þú veist að ég hef löngun til að upplýsa fólk eins mikið og ég get um þessa spurningu. Önnur lönd hafa haft þessa spurningu áður og íhugað hvort þau ættu að ganga í ESB eða ekki og það mun hafa mikil áhrif á líf fólks. Það er mikilvægt að taka rétta ákvörðun.

FROSTI: Já. Allt í lagi. Allt í lagi. Leyfðu mér að byrja á víðtækari spurningunni. Þegar lítið sjálfstætt land eins og Ísland íhugar að ganga í Evrópusambandið og að lokum í Evrusvæðið, hvað ættu borgarar þess að skilja áður en þeir taka fyrsta skrefið?

RICHARD WERNER: Jæja, ansi margt. Númer eitt er að ganga í samband, hverjir hvað? Þú veist að það er mjög mikilvægt að skilja: hvað er ESB, hvernig virkar það, hverjar eru afleiðingarnar af

því að ganga í þessa tilteknu stofnun og lönd? Þú veist hvað það þýðir, það er númer eitt. Þetta er fyrsta umræðuefnið og við ættum að eyða tíma í að ræða það.

Í öðru lagi ættum við líka að skilja og hafa næga þekkingu til að skilja hver við erum, hvað er Ísland og hvað það þýðir að vera sjálfstætt Ísland.

Og auðvitað eru spurningar sem sumir spyrja: Er það raunhæft að vera sjálfstætt land? Þess vegna er þörf á að leita að bandalagi eða jafnvel aðild að stærri hópi alríkisríkja? Ætti maður að gefa upp landið og ganga í stærri einingu? Þess konar spurningar eru spurðar. Maður snýst meira um hina tilteknu einingu sem maður ætlar að ganga í.

Og auðvitað er það ESB sem er verið að leggja til. Og í öðru lagi, hið almennara, og kannski ættum við að byrja á öðru atriðinu, hvort það sé almennt þörf á að ganga í ESB yfirhöfuð eða hvort lítil lönd geti verið sjálfbær sjálfstætt og á okkar tímum.

FROSTI: Um, stuðningsmenn okkar aðildar að ESB á Íslandi kynna oft evruna sem uppsprettu stöðugleika, lægri verðbólgu og lægri vaxta. Eru þessi rök efnahagslega skynsamleg að þínu mati?

RICHARD WERNER:  nei, það hljómar ekki eins og ég sé af mörgum ástæðum. Uh, allt í lagi. Svo við erum núna að tala sérstaklega um evruna. Svo við skulum hafa í huga þessi önnur atriði því ég vil koma aftur að þeirri spurningu. Við munum gera það,  hvað er ESB í raun og veru og hvað þýðir það að vera sjálfstætt land? Því það er í raun mjög, mjög verðmætt að vera sjálfstætt fyrirtæki,  land sem þú veist að gildið er svolítið vanmetið vegna þess að það hefur verið þessi þróun að allir hugsa, „við þurfum að ganga í“ og svo mörg lönd þurfa að ganga í ESB, það er næstum eins og troðningur, við viljum líka gera slíkt hið sama,

Þess vegna þarf ég líka að ræða það, en nú bara til að svara spurningu þinni: „Er evran ekki uppspretta stöðugleika, efnahagslegrar velmegunar? Jafnvel svarið er skýrt nei. Það er hið gagnstæða. Að ganga í evruna er upphafið að endinum.  það er versta efnahagsákvörðun sem nokkurt land gæti tekið.“

Nú, ég varaði við evrunni á tíunda áratugnum. Uhhuh.  ég var þegar aðalhagfræðingur hjá breskum fjárfestingarbanka í Tókýó og þegar þekktur sem alþjóðlega skarpskyggn hagfræðingur í slíkum spurningum. Ég er að skrifa í bréfum, þú veist, það eru ritstjórabréf í Financial Times á tíunda áratugnum þar sem fólki er útskýrt að ef maður gengur inn í evruna myndi það hafa verulegar neikvæðar afleiðingar og það eru í raun margar ástæður.

Það eru grundvallaratriðin, þú gefur allt upp. Þú gefur upp fullveldi, þú gefur upp stjórn á stefnumálum, þú gefur upp stjórn á peningamálum, þú gefur upp möguleikann á að stjórna landinu. Mmm, í raun vegna þess að hver sem stjórnar peningunum þínum stjórnar landi þínu

og peningastefnan er öflugasta allra efnahagsstefnu og það væri það líka ef þú gengur inn í evruna sem er stjórnað af Seðlabanka Evrópu.

Hver og hvað er Seðlabanki Evrópu? Seðlabanki Evrópu er öflugasti sjálfstæði og óábyrgilegi seðlabanki í heimi.

FROSTI: Allt í lagi.

RICHARD WERNER: Seðlabanki Evrópu er alþjóðastofnun sem er yfir lögunum. Það er enginn saksóknari sem getur athugað neitt og dregið þá til ábyrgðar. Það er engin ríkisstjórn sem getur dregið þá til ábyrgðar.

Það er ekkert þing, ekkert kjörið, lýðræðislega kjörið þing nokkurs staðar í heiminum, þar með talið í Evrópu, sem getur dregið þá til ábyrgðar samkvæmt sáttmálum, Evrópusáttmálum, ESB-sáttmálum. Það er sett yfir allt. Það er alþjóðastofnun sem er jafnvel yfir gagnrýni hafin. Það er ekki hægt að gagnrýna það. Það er ekki hægt að draga það til ábyrgðar.

Nú, það er þegar afar óvenjulegt. Hvers vegna myndi einhver vilja stofna svona einræðisstofnun með svona víðtæk völd? Og ég vil gjarnan ræða það. En við skulum bara stökkva yfir í ferilinn því sumir segja: "Ó, það skiptir ekki máli hvort þeir eru að gera frábæra stefnu. Ef þeir eru að gera frábæra hluti, þá erum við fús til að samþykkja þetta." Mhm.

Þú veist, sumir gætu sagt þetta. Svo við skulum skoða afrekaskrána. Auðvitað er þetta einn yngsti seðlabanki í heimi. Hann er bara um 26 ára gamall, stofnaður um árið 2000. Og hann hefur þegar einn versta afrekaskrá allra seðlabanka. En það er ekkert sem einhver getur gert því hann er ekki hægt að draga til ábyrgðar. Ég vil, svo þetta er ekki eftiráskoðun. Ég vil að árið 2003, kom bókin mín, *Princes of the Yen*, út á quantumpublishers.com. Þessi bók varð metsölubók í Japan í japönsku útgáfunni. Hún fjallar um seðlabankastarfsemi en hefur heilan kafla um Seðlabanka Evrópu, sem var þá mjög ungur – 2003.

Við höfðum ekki mikinn afrekaskrá en við höfðum þegar lagalega stöðu seðlabankans í upphaflega samningnum um stjórnvöld, nú er það hluti af Lissabon-sáttmálanum. Þessi seðlabanki fékk meiri völd en nokkur annar seðlabanki hefur í heiminum í dag. Og ég benti á í þessum lista yfir valdsvið og hvernig það virkar að hvatauppbyggingin er þannig að Evrópska seðlabankinn hefur ekki einu sinni hvata til að skapa velmegun, jöfnuð og stöðugleika. [hreinsar hálsinn]

Og ég varaði við því, og spá mín var eins og hún var skrifuð í *Princes of the Yen*, einnig gefin út sem grein, að líklega myndi Seðlabanki Evrópu skapa eignabólur vegna bankalána, bankakreppu, efnahagslægðir, mikið atvinnuleysi og ótrúlega óstöðugleika á evrusvæðinu. Mhm.

Og nokkrum árum eftir að þetta var birt, var það nákvæmlega það sem þeir gerðu. Þannig að Seðlabanki Evrópu ber alla ábyrgð á að skapa eignabólur á Írlandi, Portúgal, Spáni og Grikklandi, sem [hreinsar hálsinn] hann fylgdi síðan eftir með stefnu sinni um að skyndilega herða á lánsfé. Þetta er venjulegur uppsveifluhringur seðlabanka. Fyrst neyddi hann bankana til að skapa stórfellt lán fyrir fasteignalán, fasteignaspekúleringu, fasteignabólur í þessum löndum.

Svo hertist það og þú sprengir fasteignamarkaðinn, þú sprengir bankakerfið, risavaxna bankakreppu, jafnvel ríkisskuldakreppu. Og svo var hann ábyrgur fyrir margra ára efnahagslægð á Spáni og í Grikklandi. 50% atvinnuleysi meðal ungs fólks í mörg ár og í Grikklandi í áratug skipulögðu þeir þessa efnahagslægð. Seðlabanki Evrópu (ECB) á sér hræðilega sögu.

Allt þetta eru afleiðingar stefnu sem þurfti ekki að gerast. Það var engin krafa um kreppuna eða viðbrögðin. Viðbrögðin voru að lengja efnahagslægðina. Þeir hefðu getað endað hana. Verkfærin eru tiltæk. Þeir kusu að gera þau ekki vegna þess að það var áætlunin. Og afsakið, bara til að klára þetta atriði.

FROSTI: Já.

RICHARD WERNER: Bestu jaðarlöndin, Írland, Portúgal, Spánn og Grikkland. Auðvitað var Ísland ekki enn komið inn í ESB.

Þannig að annars hefði Ísland þegar upplifað sömu hörmung. [hreinsar hálsinn] Nú erum við í öðrum áfanga þar sem Mið-Evrópulöndin fá sömu meðferð. Seðlabanki Evrópu er hreinskilinn. Hann er að úthluta hörmulegri stefnu sinni til allra. Jafnvel Þýskalandi er ekki leyft að sleppa.

Svo frá 2009 til 2022 skapaði hann fasteignabólu á fasteignamarkaði í Þýskalandi með því að neyða banka til að auka fasteignalán sín gríðarlega. Risastór fasteignabólga. Hún náði hámarki árið 2022.

Hún stendur nú frammi fyrir hægfara hruni og mun leiða til stórrar bankakreppu á næstu árum. Þið munið sjá að hún er þegar byrjuð. Þið hafið þegar slæmar fyrirsagnir um einstaka banka. Hún er að verða kerfisbundnari. Svo , árangurinn er hörmulegur. Hvernig getur einhver sagt að þetta leiði til stöðugleika?

Hvað með lönd sem nýlega gengu í ESB eins og Króatíu? Það hefur verið hörmung. Mikil verðbólga. Með öðrum orðum, það er hin hörmulega stefnan. Verðbólga. Verðbólgan 21. og 22. var ekki vegna olíuverðs eða orkuverðs eða stríðs. Nei.

Hún var 100% búin til af seðlabönkum með ábyrgðarlausri gríðarlegri peningasköpun í mars, [hreinsar hálsinn] afsakið mig, byrjaði í mars 2020. Og við vitum þetta aftur, ekki með

eftiráskoðun, heldur þegar ég hafði gögnin tiltæk frá mars 2020 um peningasköpun seðlabanka, Seðlabanka Evrópu, sérstaklega þessa tvo seðlabanka...

Ég setti fram spá mína og sagði að í maí/júní 2020, eftir 18 mánuði, munum við upplifa verulega verðbólgu, óháð því hvað gerist í Úkraínu, og [hreinsar hálsinn] það er nákvæmlega það sem gerðist, verðbólga seint á 21. og 22. öld í sumum löndum Evrópu. Tvístafa há tvístafa verðbólga.

Og þetta er ekki endirinn á þessu, þú veist, við munum líklega sjá annað verðbólgukast á næstu tveimur árum. Þetta var skapað af mikilli peningaþenslu Seðlabankans, svo þú veist hvar er stöðugleikinn, hvar er velmegunin? Seðlabanki Evrópu hefur ótrúlega reynslu af því að valda hörmungum eftir hörmungum.

FROSTI: Við áttum, myndi ég segja, tiltölulega ítarlega umræðu um Evrópusambandið núna á Íslandi í nokkra mánuði. Ég hef ekki heyrt neinn tala um þetta eins og þú ert að gera núna. Svo ég er að velta fyrir mér hvort þetta sé óumdeilt að,  þetta sé vegna stefnu Seðlabanka Evrópu?

RICHARD WERNER: Besta leiðin til að prófa þetta er að sjá hvort ég gerði þessar spár áður en þetta gerðist. Já. Já. Samkvæmt minni greiningu og það gerðist. Ég varaði við þessu. Ég er í prenti. Ég hef gefið út greinar um þetta og það er nákvæmlega það sem gerðist.

Auðvitað hefur Seðlabanki Evrópu sjálfur birt lygar, snúninga og almannatengsl og sagt annað. Ó, það eru allir aðrir sem bera ábyrgð en ekki seðlabankinn.

En ég horfi á raunveruleg gögn um peningasköpun, banka, lánsfjársköpun seðlabanka, lánsfjársköpun banka, og þá sérðu hvað er að gerast. Seðlabankar almennt, ekki bara Seðlabanki Evrópu, hafa á öllu eftirstríðsárunum, en sérstaklega á síðustu hálfri öld, lagt áherslu á vexti sem aðal stefnutæki sitt.

Og það hefur í raun verið truflun, einhvers konar reyktur skjár. Þeir vilja að fólk horfi á rangt. Mikilvægara fyrir seðlabanka og fyrir hagkerfið og þar með fyrir fólk er magn lánsfjársköpunar. Seðlabankar hafa verið að dreifa rangfærslum um hvernig hagkerfið virkar, um hvernig þeirra eigin stefna virkar. Og ég hef sýnt fram á í vinnu minni, það er birt í ritrýndum tímaritum, að fyrst og fremst hvernig bankar virka.

Bankar skapa peninga. Þegar banki veitir lán, þá er það ný peningasköpun sem bætir við peningamagnið. Mhm. Seðlabankar stjórna bönkum og hafa því þetta öfluga tæki tiltækt til peningasköpunar og það skiptir mjög miklu máli hver fær peningana. Bankalán fyrir raunhagkerfið fyrir viðskiptafjárfestingar sem leiða til vaxtar, velmegunar og starfa. Mhm.

En Seðlabanki Evrópu hefur tryggt að bankalán séu aðallega notuð frá árinu 2020 til neyslu sem leiðir til verðbólgu og einnig er bankalán notað til eignakaupa, fasteignakaupa og fasteigna: Írland, Portúgal, Spánn, Grikkland í fyrstu umferð.

Síðan Þýskaland frá 2009-2010, mikil fasteignabóla sem Seðlabanki Evrópu skapaði og stjórn hans á bönkunum. Hafði Seðlabanki Evrópu raunverulega stjórn á bönkunum? Já, hann var sem seðlabanki og jafnvel sem bankaeftirlitsaðili á Írlandi og Spáni. Hver var bankaeftirlitsaðilinn? Það var þegar seðlabankinn. Auðvitað, írski seðlabankinn og spænski seðlabankinn, en þeir voru orðnir ekkert annað en staðbundin útibú Seðlabanka Evrópu.

Það sem þeir þurftu að gera, þeir þurftu að fylgja skipunum frá Seðlabanka Evrópu og þeir gerðu það. Og skipanirnar áttu að fá bankana til að auka fasteignalán gríðarlega, einnig með reglugerðum auðvitað. Um og svo um seðlabankarnir, það er önnur mikilvæg stefna sem Seðlabankinn hefur verið að taka sem hefur verið hörmuleg og hefur verið mjög slæm fyrir Evrópu, heldur áfram að vera slæm.

Nefnilega eru seðlabankastjórarnir, sérstaklega starfsmenn Seðlabankans, mjög ofgreiddir miðlægir áætlanagerðarmenn. Þeir elska miðlæga áætlanagerð. Svo þegar þú skoðar skrif þeirra og tillögur, þá vilja þeir eyðileggja einkabanka: viðskiptabanka, staðbundna banka, samfélagsbanka, sparisjóði, sparisjóði. Þeir vilja losna við þá. Og það er það sem þeir hafa verið að gera.

Vissir þú að Seðlabankinn hefur drepið 6.000 banka á þessum 26 árum? 6.000 bankar. Og það hafa verið litlu bankarnir, staðbundnu bankarnir, bankarnir sem eru í staðbundnum samfélögum og lána til lítilla fyrirtækja. Mhm. Þeir eru farnir og þróunin heldur áfram.

Nú er Seðlabanki Evrópu að reyna að kynna alræðisstjórntæki sitt sem kallast stafrænn gjaldmiðill seðlabankans, stafræn evru, í formi stafrænnar evru. Veistu hvað þetta þýðir? Þetta þýðir að Seðlabanki Evrópu segir að við viljum vera eftirlitsaðili bankanna en hann vill nú taka viðskiptin frá bönkunum með því að opna reikninga fyrir seðlabankann svo almenningur geti átt reikninga hjá honum. Stafræn evra þýðir að allir munu eiga reikning hjá seðlabankanum.

Þannig að þú meinar þá að þegar þýska bankakreppan kemur upp, sem líklega mun gerast samtímis, þá muni allir færa alla sína peninga úr bönkunum yfir í stafræna evru og bankakerfið hverfur. Og þá náum við því sem seðlabankastjórnendurnir vilja í raun gera. Þeir vilja vera eini bankinn í bænum. Þeir elska sovéska kerfið. Seðlabankastjórnendur dáðust alltaf að sovéska kerfinu. Það var aðeins einn banki, seðlabankinn...

Þetta er markmið Seðlabanka Evrópu og þangað stefnum við núna. Af hverju einhver myndi vilja ganga í kerfið, ég skil það virkilega ekki.

FROSTI: Nei, þú trúir virkilega að þetta sé þeirra hugmynd um framtíðina. Eina miðlæga ...

RICHARD WERNER: Það er það sem þeir eru að vinna að. Þeir hafa eytt svo miklum peningum í þessa útgáfu af stafrænum gjaldmiðlum (CBDC) og í almannatengsl til að reyna að sannfæra fólk um að þetta sé það sem er nauðsynlegt og hvað það í raun er? Stafrænn gjaldmiðill seðlabanka er viðskiptareikningur sem fólk á hjá seðlabankanum og sem hefur sérstaka eiginleika og það þýðir að seðlabankastjórarnir vilja nú vera bankastjóri almennings.

Jæja, síðustu 350 árin hefur samkomulagið verið að seðlabankar séu í bakgrunni og séu heildsölubankar sem vinna með bönkunum. Þeir eru bankastjóri bankanna. En hver sem á viðskipti við almenning er dreifstýrt. Margir, margir bankar. Og því fleiri bankar, því betra. Og það er dreifstýrt kerfi. Nú hefur verið sýnt fram á í empirískum rannsóknum að þegar menn taka þátt í mannlegu samfélagi, þá er áhrifaríkari og betri skipulagsformið dreifstýring, sérstaklega þegar kemur að valdi og öllu sem tengist mikilvægum ákvörðunum.

Þetta kallast nálægðarreglan sem segir að það sé árangursríkara, skilvirkara og betra ef ákvarðanir eru teknar á lægsta mögulega stigveldinu. Mhm. Og fyrir fjármálakerfið þýðir þetta peningasköpun, ákvörðunin um hver fær nýskapaða peninga og í hvaða tilgangi þeir eru notaðir og hversu mikið eigi að vera framleitt á staðnum af staðbundnum bönkum. Það er betra.

Sovéska kerfið með aðeins seðlabankanum, einum miðlægum skipuleggjanda sem ákveður hversu miklir peningar eru búnir til, hvernig þeim er úthlutað í hagkerfinu, það hefur mistekist, en miðlægir skipuleggjendur elska það samt. Svo seðlabankastjórar elska það [ elskar Már Guðmundsson, frændi minn, sovéska kerfið? Græskulaus er ég, því ég hef ekki mikið vit á hagfræði og ég veit ekki hvernig Seðlabanka Íslands hefur verið stýrt í mannsaldur. T.Í. ]. Seðlabanki Evrópu hefur þetta sem markmið.

FROSTI: Og segðu mér, segðu mér, Richard, hversu líklegt er að þetta stafræna gjaldmiðilskerfi muni taka yfir í Evrópusambandinu í evrusvæðinu?

RICHARD WERNER: , líkurnar eru eitthvað í kringum 90%, 95%. , það er verið að undirbúa þetta og kannski ætti það að gerast, ég ætti að gefa hærri tölu, nærri 100%.

Því miður erum við nú komin á það stig að ESB er orðið algjörlega einræðislegt og fólk sem hefur einfaldlega skoðanir sem eru frábrugðnar skoðunum framkvæmdastjórnar Evrópusambandsins fær refsingar.

Svo ég held að það sé kominn tími. Við höfum talað mikið um evruna og evran er hlutverk Seðlabanka Evrópu. Svo við höfum talað mikið um það. Ég held að við þurfum að víkka út hugsunina núna. Þjóðaratkvæðagreiðslan snýst um hvort maður eigi að ganga í ESB eða ekki. Hvað er ESB í raun og veru?

Og það er fyrsta spurning mín til almennings á Íslandi. Af hverju eruð þið jafnvel að hugsa um þessa spurningu um að ganga í ESB? Vissir þið ekki að ESB er einræði?

Af hverju myndi nokkurt land vilja ganga í einræði? Íslenska þjóðin á sér eina glæsilegustu lýðræðissögu. Gamla germönsku þingið, þú veist, fyrir þúsund árum hittust frjálsir fullvalda einstaklingar opinberlega í þinginu og töluðu frjálslega. Jæja, ESB er algjört andstæða þess.

ESB er stofnun sem nú er í raun að beita fólki refsingum, ráðleggja fólki um peningamálum, fella niður alla rétt til að gera hvaða viðskipti sem er fyrir að láta skoðanir sínar í ljós. Mhm. Þetta gerðist svissneskum ríkisborgara sem býr í Belgíu, Jacqu Bore. Mhm. B A U D. Hann var háttsettur yfirmaður í svissneska hernum og um í svissnesku ríkisstjórninni, þú veist, háttsettur einstaklingur. Hann er á eftirlaunum, býr í Belgíu.

Já. Um, þú veist, af persónulegum ástæðum. Hann var spurður um álit sitt. Hann er sérfræðingur í Úkraínu. Hann var spurður um álit sitt. Hann nefndi skoðun sína opinberlega. Hann var refsað af ESB. Hvaða refsiaðgerðir eru þetta? Þær voru notaðar gegn Rússum. Þetta er utanréttarferli. Það er ákveðið af framkvæmdastjórn Evrópusambandsins.

FROSTI: Já.

RICHARD WERNER: Og þessi herramaður getur ekki keypt neitt núna. Hann getur ekki borgað leiguna sína. Enginn má gefa honum peninga.

FROSTI: Já.

RICHARD WERNER: Við höfðum líka og það hefur verið notað fyrir blaðamenn núna í Þýskalandi. Það eru nokkrir þýskir blaðamenn sem hafa einnig verið refsaðir af ESB. FROSTI: Núna höfðum við líka Svissneskan ríkisborgara eins og Svissneskan ríkisborgara sem keypti fyrirtæki hér á Íslandi og hann fékk refsingu vegna einhverra falsaðra fullyrðinga um tengsl við Rússa. Og ég skil alveg hvað þú ert að tala um. Þetta er,  við erum ekki ...

RICHARD WERNER: Í þessu tilfelli snerist þetta um að tjá skoðanir, nefna skoðanir. Svo ekki lengur frjálsar skoðanir. ESB snýst ekki um tjáningarfrelsi. Mhm. Fólk er handtekið í Þýskalandi fyrir að vera YouTuber, þú veist, bara fyrir að nefna skoðanir sínar.

FROSTI: Já. Já.

RICHARD WERNER: Þetta er mjög sorgleg saga. Hvernig getur þetta verið? Þetta eru örugglega undantekningar. Þetta eru sértilvik. ESB er örugglega lýðræðislegt. Það er það sem flestir halda.

FROSTI: Já.

RICHARD WERNER: En það er það ekki. Hver er meginregla lýðræðis? Hvernig getum við greint mjög fljótt, er land lýðræði? Við skulum nú skoða Sovétríkin. Vissir þú að Sovétríkin fullyrtu opinberlega í lagalegum skjölum sínum að vera lýðræði? Þetta er áhugavert mál.

Þeir fullyrtu að „við værum lýðræði. Sovétríkin eru lýðræði.“ Og veistu hvernig þeir rökræddu? Þeir sögðu: „Sjáðu til, við höfum þing. Við höfum þingmenn. Þeir eru kjörnir í kosningum. Það er einmitt skilgreiningin á lýðræði.“ Þarna er Sovétríkin, þú veist, orðið Sovétríkin eru þessir ráðgjafar sem eru kjörnir, Sovétríkin, það er lýðræði, allt í lagi.

Þetta er fullyrðingin og auðvitað er sama fullyrðingin gerð í Evrópu. Evrópusambandið segir: „Við erum lýðræði, við höfum þing, Evrópuþingið.“ Og það er satt, fólk er kjörið á þetta þing og fær greitt mikið fé. Það er skattfrjálst.

Af hverju voru Sovétríkin ekki í raun lýðræði? Það er vegna þess að þingmennirnir áttu að vera löggjafarnir. Þeir voru ekki löggjafarnir. Þetta var bragð. Þetta var blekking. Þeir höfðu ekkert vald til að setja nein lög. Þetta er það sama. Þeir voru að tala saman. [hreinsar hálsinn] Þeir voru þingstimplar. Hver skrifaði lögin? Hver var löggjafinn? Það var sovéska stjórnmálaskrifstofan.

Lítill hópur kommúnistaflokksmanna sem voru ekki kjörnir. Þeir voru einræðisherrar. Förum nú til Brussel. Mhm. Þar er þing, vel launað fólk, þingmenn, þeir eru svo vel launaðir að þeir vilja ekki einu sinni að þú vitir að þeir vilja ekki að almenningur viti að þeir hafa í raun engin völd til að setja nein lög.

Þeir hafa ekki sett eitt einasta lög, öll [hreinsar hálsinn], lögin eru samin, skrifleg, lögð til og síðan auðvitað þrýst í gegn af framkvæmdastjórn Evrópusambandsins. Þetta er sovéska kerfið. Þetta er einræði. Þetta er staðreynd og allir ættu að vita þetta.

Hvers vegna ætti Ísland, með þessa þúsund ára sögu lýðræðis, raunverulegs grasrótarlýðræðis, og sem betur fer er það í raun nógu lítið til að fólk geti haft raunveruleg áhrif á stjórnmál, allir sem þið vitið, mér líkar við lítil lönd vegna þess að hver einstaklingur hefur hærra gildi í hlutfallslegum skilningi. Það er augljóst að ef þú bætist við 350 milljónir manna verðurðu einn deilt með 350 milljónum, það er ekki stór tala.

FROSTI: Já, heldurðu ekki að land með færri en 400.000 íbúa geti haft mikið að segja við borðið í Evrópusambandinu?

RICHARD WERNER: Jæja, það er satt að þegar kerfið er þannig að það eru lítil lönd og þau hafa sama vægi og Þýskaland og lítið land hefur sama vægi, en [hreinsar hálsinn] eins og þú veist hefur það þegar verið ákveðið núna. [Ursula von der Leyen?] Hún er einn af þessum einræðisherrum. Hún hefur ákveðið að ákvörðunarferlið í Evrópu verði breytt. Það er opinbert mál.

Ástæðan var sú að Ungverjaland, sem er frekar lítið land, olli miklum vandræðum með því að spyrja spurninga, með því að beygja sig ekki strax og samþykkja. Þar af leiðandi eru þeir nú að breyta ferlinu þannig að það verði einföld atkvæðagreiðsla. Það þarf ekki samstöðu og því verður neitunarvald hvers lands tekið burt.

Þannig að áhrif lítilla landa hafa þegar minnkað og auðvitað mun sú þróun halda áfram. Þannig að þú getur ekki treyst á að hafa nein áhrif. En samt sem áður, áhrif á hvað? Þingið hefur engin áhrif. Framkvæmdastjórn Evrópusambandsins skrifar 100% af lögunum. Nú ef þú skoðar þessi lög, þá er það áhugavert. Ég, þú veist, sem hagfræðingur og bankasérfræðingur, lít ég á bankareglugerðirnar sem koma frá Brussel. Þær hafa verið mjög slæmar bankareglugerðir.

En það er áberandi að lengd orðanna, málsgreinanna og laganna er gríðarleg. Þú veist, það voru áður stuttar bankareglugerðir, kannski 60 blaðsíður, 100 blaðsíður. Brussel afhendir 600 blaðsíðna skjöl og þau eru upphaflega skrifuð á ensku af breskum lögfræðingum. Nú, hvernig er það? [ Dæmigerð svik/lygavefir sumra lögmanna; T.Í. ] Bretland er ekki einu sinni hluti af ESB lengur. En jafnvel þegar Bretland var hluti af ESB, ættu lögfræðingar Lundúnaborgar virkilega að semja þessi lög?

Jæja, þú veist að það sem er að gerast er að Brussel, og þú leitar þess upp, er þekkt fyrir að vera miðstöð þrýstihópa stórfyrirtækja. Þannig virkar það. Þannig að þegar þú ert með þessa einræðisherra, kommissarana og Ursula von der Leyen sem stýrir þessu núna sem æðsti einræðisherra. Þegar þú ert með slíkt kerfi, þá segja stórfyrirtæki auðvitað: „Jæja, það er ekki endilega slæmt kerfi. Við getum talað við þetta fólk. Við getum boðið þeim í mat. Við getum hjálpað þeim að fá ráðgjafarsamninga. Við getum veitt þeim, þú veist, ákveðin fríðindi og þau munu með ánægju tala við okkur.“

Og þetta hefur verið að gerast í svo miklum mæli að það er hneykslanlegt. Þetta er í raun spillingarmýri. Það er það sem Brussel er. Veistu að það er ekki svo langt síðan að öll framkvæmdastjórn Evrópusambandsins, kommissarinn, æðsti forsetinn, sem þeir kalla þann sem stýrir framkvæmdastjórninni, og hver kommissar, kommissar, þurfti að segja af sér. Þau sögðu öll af sér samtímis. Fjölmiðlar skrifuðu ekki mikið um þetta vegna spillingar. Endurskoðendur ESB undirrita að mestu leyti ekki reikninga sína.  sumir endurskoðendur deyja í vinnunni þegar þeir vekja upp of margar spurningar. Skoðið það. Vá. Þetta er svikaforæði.

FROSTI: Vá.

RICHARD WERNER: Og þrýstihóparnir skrifa að lokum þessi lög. Af hverju eru bankalög skrifuð í London? Jæja, vegna þess að þið hafið stærstu banka heims, þið vitið, [hreinsar hálsinn] eru með viðveru í London. Þeir tryggja að þeir séu í Brussel að tala við fulltrúana og það er í raun mikil vinna að semja þessi lög. „Sjáðu, við getum teiknað þetta betur fyrir þig. Við gerum líf þitt auðvelt. Og auðvitað verða fín stór og feit störf fyrir þig í bönkunum okkar þegar þú ferð á eftirlaun.“ Mhm. Svona virkar þetta. [ Ég hitti íslenska konu í sumar. Hún sagði mér að hún vildi að Ísland gengi í ESB, vegna þess að þá yrði enn meira gaman fyrir hana að vinna í Brussel fyrir Utanríkisráðuneytið. Ég skil einbeittan vilja hennar svo, að hún vilji fórna gæfu afkomenda sinna fyrir að vera sjálf sæl í vinnunni. T.Í. ]

FROSTI: Ég held að stærsta ástæðan fyrir því að margir Íslendingar eru ákafir að skoða þennan möguleika sé sú að þeir eru þreyttir á óstöðugleika krónunnar eða eins og mörg önnur íslensk heimili tengja krónuna við mikla verðbólgu og afar háa veðlánavexti. Svo ég vil spyrja þig að hvaða marki eru þessi vandamál raunverulega af völdum gjaldmiðilsins sjálfs frekar en af innlendum bankalánum, ríkisfjármálastefnu, húsnæðisskorti eða óhóflegri lánsfjáröflun.

RICHARD WERNER: Jæja, þessi stefna er á ábyrgð Seðlabankans svo Seðlabanki Íslands þarf að bæta sig. Ég meina, gefðu mér vinnuna. Ég gæti skilað 10% hagvexti á Íslandi nánast án verðbólgu og velmegunar vegna þess að öll lönd geta gert þetta.

FROSTI: Virkilega.

RICHARD WERNER: Ég er í raun sérfræðingur í Austur-Asíu hraðvaxtarlíkaninu sem byggir upphaflega á þýsku líkaninu. Prússland, og Þýskaland fyrir fyrri heimsstyrjöldina var ört vaxandi hagkerfi með tvístafa vexti, það eru ákveðnar meginreglur sem þarf að fylgja og þá mun fólk njóta góðs af því, millistéttin mun njóta góðs af því, en þú sérð að miðlægu skipulagsmönnunum líkar það ekki, þeir stefna ekki einu sinni að því, það er ekki markmið þeirra, þeir hjálpa aðallega stórfyrirtækjum og það er vandamálið með alla miðlæga skipulagningu að hún hefur tilhneigingu til að vera í raun gripin af, þú veist, stórfyrirtækjahagsmunum:

FROSTI: Svo, nú þetta, svo þetta, svo Íslenski seðlabankinn lítur í grundvallaratriðum út fyrir að ef þetta er árangurinn, hann hefur ekki gert nógu gott starf, hann þarf að bæta starf sitt og það er mjög auðvelt, það er mjög auðvelt að skila stöðugum gjaldmiðli, stöðugum gjaldeyri já. Hvaða peningamála- og bankakerfi myndir þú mæla með í staðinn ef Ísland myndi hafna aðildartilboði að ESB og halda krónunni?

RICHARD WERNER: Rétt, sem væri mjög skynsamlegt, það er gott að eiga sinn eigin gjaldmiðil, þá ertu, þú veist, í forsvari fyrir þinni, um, þinni, um, þína, um, þína, um, þína, um, þína, um, þína, um, þína, um, þína, um, þína, um, þína, um, þína, um, þína, um, þína, um, þína, um, og þess vegna, já, vonandi mun Íslendingar átta sig á því að þeir ættu ekki að gefast upp á sínu... fullveldi og þeir ættu ekki að ganga til liðs við einræði.

Svo ef það gerist, mæli ég með að maður endurskoði stöðu seðlabankans. Það voru nokkrar mjög góðar aðgerðir á Íslandi eftir kreppuna árið 2008. Mhm. Um, þú veist líka bankakreppuna á Íslandi þá, um, en það lítur út fyrir að sumir lærdómar hafi ekki verið að fullu lærðir. Einn mikilvægur lærdómur er að miðlægir skipuleggjendur þurfa að vera ábyrgir.

Seðlabankinn þarf að vera marktækt ábyrgur fyrir stefnu sinni. Ef hann skilar ekki miklum vexti og lágri verðbólgu og stöðugum gjaldmiðli þá er það ekki, um, þú veist að það er ekki nógu gott. Mhm. Þetta er hægt að gera. Og til að gefa þér dæmi, hvað er skemmtilegt, hvað er ein af þeim stefnum sem þarf að grípa til til að auka efnahagsvöxt og velmegun og þar með styrkja gjaldmiðilinn og skapa meiri stöðugleika.

... Þetta snýst um uppbyggingu bankakerfisins. Fyrir land með 400.000 íbúa ætti samt sem áður að hafa fleiri banka en nú eru á Íslandi því besta kerfið er þegar þú hefur marga banka, litla banka, þorpsbanka. Þannig að hvaða þorp sem er með, þú veist, íbúa eða hvaða bæ sem er með, segjum, 10.000 íbúa, ætti að hafa sinn eigin banka.

Þannig að þú getur haft marga fleiri banka á Íslandi. Það væru staðbundnir bankar, samfélagsbankar og þeir ættu aðallega að lána og eftirlitsaðilinn, seðlabankinn, getur tryggt að þeir láni aðallega til fyrirtækja. Það væru staðbundin fyrirtæki fyrir afkastamikla viðskiptafjárfestingu því bankalán eru peningasköpun.

Þá tryggir þú að peningar séu skapaðir fyrir eitthvað sem bætir við verðmæti, leggur sitt af mörkum til þjóðartekna, eflir hagkerfið, skapar störf og bankar ættu ekki, ef mögulegt er, að lána til eignakaupa.

Ég held að það sé líklega enn of mikið af því í gangi. Ég mæli með því að stofna fjármálastofnanir utan banka til að sjá um allar veðlán og eignalán því þá notarðu núverandi peninga fyrir veðlán og eignalán og þú getur ekki lengur haft eignabólu og þú getur ekki lengur haft bankakreppu og allur óstöðugleikinn hverfur.

Já, þú skilur, því bankastarfsemi er peningasköpun. Það er opinber forréttindi. Það hefur áhrif á alla. Þess vegna er mikilvægt að það tengist framlagi til samfélagsins. Peningar ættu aðeins að skapast ef virði er aukið og eina virðisaukningin getur myndast ef þú hefur bankalán til fjárfestinga fyrirtækja því þá veistu að það er samt peningasköpun sem hugsanlega tekur persneskt vald frá öðrum í gegnum peningasköpunina, en viðskiptin eru að skila nýjum vörum og þjónustu sem bætir virði, þá færðu ekki verðbólgu heldur vöxt og velmegun.

FROSTI: Vá, þetta er áhugavert. Ég vil spyrja þig út í þá sérstöku stöðu sem Ísland hefur, þar sem Ísland býr við mjög óvenjulegt kerfi verðtryggðra húsnæðislána þar sem útistandandi höfuðstóll hækkar í takt við verðbólgu og þetta þýðir að lántakendur geta greitt allar áætlaðar greiðslur og samt séð upphæðina sem þeir skulda hækka og hækka og hækka.

Frá efnahagslegu sjónarhorni, hvaða áhrif hefur slíkt kerfi á verðbólgu heimila og dreifingu áhættu milli banka og lántakenda?

RICHARD WERNER: Já. Ég meina, á vissan hátt er verðtryggð vísitölutrygging aðlaðandi. Hún hefur nokkra kosti. Örugglega fyrir neytendur, einstaklinga og fólk. Málið er að þegar við gerum það erum við í raun að meðhöndla einkennin. Af hverju meðhöndlum við ekki orsökina, rót sjúkdómsins?

FROSTI: Einmitt.

RICHARD WERNER: Og sjúkdómurinn er verðbólga. Með verðtryggðri vísitölu ertu að segja að við viðurkennum að það verði alltaf mikil verðbólga eða veruleg verðbólga. Það er eins og að

sætta sig við undirliggjandi vandamál. Leysum undirliggjandi vandamálið. Af hverju var aldrei verðbólguvísitala í Þýskalandi? Vegna þess að þeir, þú veist, á öllum eftirstríðsárunum, var nú engin veruleg verðbólga í Þýskalandi vegna þess að Bundesbank var að vinna sitt verk.

Af hverju var hann að vinna sitt verk? Vegna þess að hann var gerður minna sjálfstæður miðað við forverann, Reichsbankann, sem var hræðilegur seðlabanki sem skapaði uppsveiflur, óðaverðbólgu, kom Hitler til valda, allt það. Þetta er Reichsbankinn. Og Reichsbankinn var fullkomlega ábyrgur eins og Seðlabanki Evrópu.

Reyndar, í bók minni, í *Princes of the Yen*, held ég því fram að Seðlabankinn sé endurlífgaður hrísgrjónabanki vegna þess að hann er svo algerlega óábyrgur, yfir lögunum. Mhm. Svo eftir seinni heimsstyrjöldina áttaði fólk sig í Þýskalandi á því að það var slæmt. Seðlabankinn var of öflugur. Við verðum að draga úr völdum seðlabankans. Og það var það sem Bundesbankinn var. Og þess vegna var hann farsæll. Þeir gerðu hann ábyrgan gagnvart þinginu. Og þeir gáfu honum lög sem sögðu að hann yrði að skila vexti og lágri verðbólgu. Svo ekki bara verðbólgumarkmið heldur einnig vöxtur og stöðugleiki.

FROSTI: En hvernig gerum við það í raun og veru? Því margir Íslendingar telja að upptaka evrunnar sé eina raunhæfa leiðin til að komast hjá háum vöxtum og verðtryggðum húsnæðislánum. Gæti Ísland afnumið verðtrygginguna eða smám saman skipt út skattheimtunni en haldið í kórónuveiruna og hvernig myndum við gera það?

RICHARD WERNER: Algjörlega klárlega, algjörlega, um, svo lykillinn er að draga úr verðbólgu og strax, þegar engin réttlæting er lengur fyrir verðtryggingunni, það er engin þörf á henni, enginn mun biðja um hana, enginn mun þurfa á henni að halda.

FROSTI: Nei, nei.

RICHARD WERNER: Svo um, það ætti að vera lág verðbólga þegar það er mikil verðbólga, það þýðir að það hefur verið of mikil peningasköpun fyrir neyslu. Mhm. Það ætti ekki að vera nein peningasköpun fyrir neyslu. Það ætti heldur ekki að vera nein peningasköpun fyrir eignakaup vegna þess að það er bara að breyta eignarréttinum. Það réttlætir ekki að fólk...

Kaupmáttur bankans þynnist út vegna peningasköpunar. Þannig að það hefur verið of mikið af röngum bankalánum og viðskiptum seðlabanka sem þarf að breyta. Bankalán og peningasköpun ætti aðeins að eiga sér stað þegar það er notað til afkastamikillar viðskiptafjárfestingar. Það hefur aldrei verið bankakreppa vegna of mikilla lána frá litlum fyrirtækjum, þú veist, lána til lítilla fyrirtækja til viðskiptafjárfestinga.

Það eru alltaf annað hvort of mikil neytendalán eða of mikil fasteignalán eða fjárhagsleg vangaveltulán, eignalán. Um, svo það er í raun mjög einfalt og hægt að gera. Því miður eru alþjóðlegu bankareglurnar, sem auðvitað Seðlabanki Íslands er líka, þú veist, miðaðar við þessar

Basel-reglur BC uh þú veist Basel 3 og Basel 4 um það er ákveðið af Basel-nefndinni um bankaeftirlit - BCBS

Þeir hafa þegar ranga áherslu vegna þess að þeir hvetja banka til að lána aðallega fyrir húsnæðislán og vanrækja bankalán fyrir viðskiptafjárfestingar. Það ætti að vera öfugt. Reyndar ættu bankar alls ekki að veita húsnæðislán. Allt í lagi, hvar fáum við húsnæðislán þaðan? Jæja, það ættu að vera utan banka.

Um, sem gæti verið ansi spennandi því í raun og veru ef seðlabankinn segir núna: „Allt í lagi, við stöðvum veðlán frá bönkum. Héðan í frá verða það veðlánafyrirtæki, eingöngu veðlánafyrirtæki sem eru ekki bankar.“ Mhm. [hreinsar hálsinn] Og um, þú veist, þú getur í raun eflt þennan geira. Þú veist, það geta verið fleiri fyrirtæki stofnuð sem einbeita sér að því.

Þau munu afla fjármagns með útgáfu skuldabréfa sem bönkum verður ekki leyft að kaupa úr hagkerfinu og um, og þá geturðu um tryggt að núverandi peningar séu eingöngu notaðir í þessum óarðbæru tilgangi. Á meðan myndu bankarnir einbeita sér að því sem er gott fyrir alla, því sem skapar velmegun og það eru viðskiptalán til fjárfestinga.

FROSTI: Þetta hljómar mjög áhugavert. En um, í síðustu viku fengum við enn einn vöxt uh þetta seðlabankinn hér á Íslandi hann hækkaði vexti upp í 8% núna. Þetta hefur verið stöðugt og stöðugt að hækka í langan tíma núna. Og maður verður að velta fyrir sér hvort vextirnir séu virkilega að bíta ef við höfum þessi verðtryggðu húsnæðislán sem fólk finnur ekki fyrir, þú veist, háu vaxtaþrýstingnum. Svo það er bara eins og það sé hringrás þar sem þú veist að það kemur þér hvergi. Hvað finnst þér um þessa háu vexti?

RICHARD WERNER: Og já, hingað til höfum við ekki talað mikið um vexti. Um, seðlabankarnir halda því fram að þeir þurfi að einbeita sér að vaxtastefnu vegna þess að þannig stjórna þeir hagkerfinu. Lægri vextir munu leiða til meiri vaxtar. Ef þeir vilja hægja á hagkerfinu og hægja á öllu, þá munu þeir hækka vexti. Þannig vilja þeir hækka vexti. Þeir vonast til að fasteignamarkaðurinn muni kólna. Hlutir eins og það. Þannig tala þeir. Mh.

Nú, hagfræðingar úr öllum þessum mismunandi hugsunarháttum, Keynesistar og klassískir og nýklassískir og peningastefnumenn og svo framvegis, Austurríkismenn, það eru margar hugsunarháttar í hagfræði, þær eru allar sammála um þetta. Mhm. Og það er nokkuð áhugavert því í 200 ár hafa hagfræðingar sagt þetta. Hvar eru raunvísindalegu sannanirnar? Hversu margar raunvísindalegar rannsóknir á einhverju landi sýna að þegar vextir eru lækkaðir þá eykst hagkerfið og þegar vextir eru hækkaðir þá hægir hagkerfið á sér? Það er engin einasta. Það eru engar raunvísindalegar sannanir.

Svo ég gerði það með góðum hagfræðingi. Ég gerði fyrstu raunvísindalegu rannsóknina á þessari spurningu. Hún er birt í tímaritinu um Ecological economics. Þeir voru einu sem voru tilbúnir að birta hana en það er gott tímarit. um 2018. Það heitir Reconsidering Monetary Policy. Það er

opið aðgengi. Svo ef þú hefur nafnið mitt, Werner - Richard Werner, sem endurskoðar peningastefnu, vistfræðilega hagfræði, þá munt þú skilja það.

Við prófuðum hvert sambandið er milli vaxta og hagvaxtar. Það er ekki neikvætt. Lágir vextir, mikill vöxtur, háir vextir, lítill vöxtur. Það er ekki öfugt samband. Nei, það er jákvætt samband. Og hver er tímasetningin? Og hvor gerist fyrst og hefur áhrif á hinn? Okkur er sagt að vextir hafi áhrif á hagkerfið. Hefur hagkerfið áhrif á vexti?

Þannig að í raun eru það ekki lægri vextir sem leiða til meiri vaxtar. Það er meiri vöxtur sem leiðir til hærri vaxta og minni vöxtur sem leiðir til lægri vaxta. Þannig að í raun ættu seðlabankar að hætta að stjórna vöxtum. Það leiðir til röskunar. Markaðirnir geta ákvarðað vexti mjög vel. En hvernig stýra þeir þá hagkerfinu ef þeir klúðra ekki og skipta sér ekki af vöxtum?

Jæja, í öllum tilvikum nota seðlabankar ekki vexti til að hreyfa hagkerfið þegar vextir fylgja í kjölfarið. Þeir nota í raun, á meðan þú ert ekki að horfa, magn lánsfjár, sína eigin lánssköpun og lánssköpun bankanna, magnið til að hreyfa hagkerfið og einnig úthlutun lánsfjár í mismunandi tilgangi. Þannig virkar það í raun og veru.

Í raunveruleikanum. Sagan af, það er vextirnir, það er verðið en ekki magnið. Þetta er fræðileg hugmynd sem var sett fram fyrir 200 árum þegar þeir sögðu að, allt væri í jafnvægi. Markaðir eru í jafnvægi. Allir markaðir eru í jafnvægi á sama tíma. Þetta er frábært almennt jafnvægi. Jæja, það er heilmikið bull.

Það er ekkert jafnvægi. Enginn markaður er í jafnvægi. Það er vissulega ekkert almennt jafnvægi en enn í dag nota seðlabankar, ef þú skoðar rannsóknir þeirra, þessar DSG kraftmiklar stoastískar almennar jafnvægislíkön. Það er algjörlega fáránlegt. Það er ekkert jafnvægi yfir höfuð. Svo í raun eru markaðir ákvarðaðir af magni. Þeir eru skammtaðir.

Skammhliðarreglan gildir. Hvort magnið sem er minna ræður niðurstöðunni og hefur markaðsvald til að velja og hafna hverjum á að versla með. Og það er það sama, um, á hvaða markaði sem er. Ég meina, á húsnæðislánamarkaðnum er auðvitað skammtaður markaður, þú veist, um, og svo framvegis. Svo svo svo vel, svo hvernig höfum við þá góða stefnu? Hvað þurfum við til að ná góðri stefnu?

Við getum yfirleitt fengið lægri vexti og meiri vöxt og meiri ávinning fyrir almenning ef seðlabankar taka bara upp aðra stefnu. Þú veist að það sem þú sérð er það sem þú færð. Það sem þú sérð er stefnan sem þeir hafa stefnt að. Og þú veist, ef það er sveiflukennt, ef það er sveiflur, ef vextir eru of háir og vöxturinn er of lágur, verðbólgan er of há, ja, þá er þetta slæm frammistaða. Það verður að draga seðlabanka til ábyrgðar.

Ég geri ráð fyrir að þið þurfið að skipta um seðlabanka og fá seðlabanka sem standa sig vel og gefa þeim þrjú, fjögur ár til að standa við skuldbindingar sínar. Ef þeir koma þeim ekki út aftur,

FROSTI: En ef þeir fylgja allir sömu stefnu, ef þeir fylgja allir sömu stefnu eins og þeir hafa gert í 100 ár, þá er erfitt að finna nýja nálgun.

RICHARD WERNER: Jæja, ég myndi með ánægju prófa það.

FROSTI: Já. Ertu tiltækur?

RICHARD WERNER: Já, auðvitað.

FROSTI: Allt í lagi, það er mjög gott að vita. En hvert ætti að vera aðalhlutverk seðlabanka í litlu hagkerfi eins og á Íslandi? Það er bara að hafa eftirlit með magni peninga á markaðnum eða

RICHARD WERNER: Reyndar ætti það að vera enn minna en það. Það ætti að vera alveg óafskiptasamt. Í fyrsta lagi er mikilvægasta hlutverkið stofnanaleg hönnun. Svo ef þú hannar stofnanir með hvatakerfi og reglugerðum, um jæja, og það ættu að vera fáar reglugerðir og bara einfaldar reglugerðir. Mhm. Svo að fólk eyði ekki tíma og sói tíma í skriffinnsku - það ætti að vera einfalt.

Til dæmis, reglugerðir um banka eru brjálæðislegar. Þær eru gríðarlegar. Um og þú veist, því miður tel ég að Ísland sé þegar orðið fyrir áhrifum af öllum þessum evrópsku reglugerðum sem aðili að ESB. Um svo þá ætti Ísland að vera kunnugt um þessa algjöru óhófsemi og í reglugerðum, jafnvel Draggy, sem var yfirmaður Seðlabanka Evrópu og var hluti af þessu kerfi. Hann hefur sagt í Draggy-skýrslu sinni að það séu þúsundir of margar reglugerðir í ESB.

Svo ef bankareglugerðir eru felldar niður, þá eru nokkrar mjög grunnreglur og þú munt komast að því að það verður miklu árangursríkara og bankar munu geta haft lægri kostnað. Þeir þurfa ekki að eyða öllum peningunum sínum í eftirlit, um og þess vegna geta þeir boðið upp á ódýrari, um þú veist, lán og þeir geta þjónað fólki betur.

Svo þú þarft í raun bara eina reglu í bankastarfsemi. Mhm. Og það er fyrst og fremst að það ætti líka að vera auðvelt að stofna nýja banka. Það ættu að vera 30 nýir bankar í viðbót, smáir bankar, staðbundnir bankar: samfélagsbankar, sparisjóðir, samvinnubankar á Íslandi og það ætti að vera mjög auðvelt að stofna þá. Þú uppfyllir nokkrar grunnkröfur. Endurskoðandi staðfestir að þú hafir hóflegt lágmarkshlutafé. Þú uppfyllir þessar kröfur og svo skráir þú bankann.

Það er ekkert meira yfirvald sem vælir og þvælist og tekur mörg ár að veita þér leyfi. Það ætti að vera afnumið. Þannig að það ættu að vera margir fleiri bankar. Og svo er reglan sem bankar þurfa að fylgja þessi. Bankar mega aðeins lána til viðskiptafjárfestinga. Allt í lagi, það er það. Og engin lán til húsnæðislána, engin lán til eignakaupa, fjármálaviðskipta, fasteignakaupa. Um það ættu sérhæfðir aðilar sem ekki eru bankar að gera og heldur engin lán til neyslu ...

FROSTI: Hvers konar aðilar væru það? Hverjir væru lántakendur húsnæðislána? ... húsnæðislán auðvitað venjulegt fólk, fjölskyldur vilja taka lán af húsnæðislánum. En hver er lánveitandinn? Þú meinar lánveitandann? Fyrirgefðu.

RICHARD WERNER: Þetta væru því fjármálastofnanir utan banka. Þær þurfa að vera til, ef þær eru ekki til, þarf að koma þeim á fót. Þetta getur orðið heil blómstrandi iðnaður. Mhm. Um, þetta er mjög einföld uppsetning. Þeir einbeita sér að því að veita húsnæðislán. Auðvitað þurfa þeir sérfræðiþekkingu. Kannski ráða þá núna frá bönkunum þar sem bankarnir ætla að hætta að gera það. FROSTI: En þetta er ekki ríkisrekið. Eru þetta einkafyrirtæki?

RICHARD WERNER: Já. Ó já. Þetta eru allt viðskiptaleg einkafyrirtæki og lykilatriðið er að þau viti að þau geta einbeitt sér að þeim og það ætti að vera samkeppni. Það er mjög mikilvægt að hafa alltaf marga aðila eða nokkra aðila sem keppa sín á milli, þá færðu betri niðurstöðu. Mh. Og svo er lykilspurningin hvernig þau eru fjármögnuð. Þau ættu ekki að vera fjármögnuð með innlánum því [hreinsar hálsinn] það myndi gera þau að bönkum.

Þannig að þau ættu ekki að mega taka við innlánum frá almenningi. Þeir þyrftu að fjármagna sig með útgáfu skuldabréfa og bankar fengju ekki leyfi til að kaupa þessi skuldabréf. Það þýðir að þeir verða bókstaflega að eignast núverandi peninga og þeim er ekki heimilt að skapa peninga. Og svo skyndilega, ef þú tekur burt tengslin milli peningasköpunar og fasteignamarkaðarins, muntu sjá að fasteignaverð mun ekki hækka, það mun haldast stöðugt.

FROSTI: Vá.

RICHARD WERNER: Og loksins getur húsnæði verið hagkvæmt. Mhm. Vegna þess að þú hefur ekki þessa tilhneigingu til stöðugs hækkandi fasteignaverðs.

FROSTI: Mhm. Þetta hljómar fullkomlega rökrétt sem þú ert að segja. Það hljómar mjög skynsamlegt. Þakka þér fyrir.

RICHARD WERNER: Það er og það hefur verið gert. Þú veist að allt þetta er byggt á raunverulegri empirískri greiningu. Þú veist að Twitter X reikningurinn minn er vísindaleg hagfræði. Mér líkar að nota vísindalega nálgun sem þýðir að empíríska staðreyndir þurfa að knýja áfram greiningu þína og stefnumótunarniðurstöður þínar. Mörg lönd sem gerðu þetta, mörg Asísk hraðvaxtarlönd gerðu nákvæmlega það og í áratugi höfðu þau 15% vöxt.

FROSTI: Hvar hefur þetta verið gert? Í hvaða löndum?

RICHARD WERNER: Þetta hefur verið gert í mörgum Asíulöndum. Japan, Kóreu, Taívan, Singapúr, jafnvel Taílandi, þú veist, og í mörg ár og síðar gekk Kína til liðs við ESB frá 1978 og þeir tóku líka upp þessa aðferð.

FROSTI: Vá.

RICHARD WERNER: Þú veist, þegar þú ert með 15% vöxt þýðir það að á fjögurra og hálfs árs fresti tvöfaldar þú þjóðartekjur og svo tvöfaldar þú þær aftur og aftur og aftur og þannig verðurðu virkilega velmegandi og allir fá svo mörg tækifæri, svo mörg atvinnutækifæri, þú veist, þetta er í raun það sem Ísland snýst um vegna þess að vöxtur er ekki takmarkaður, vöxtur er aðeins takmarkaður af hugviti manna og ég held að það sé fullt af því á Íslandi.

FROSTI: Já, klárlega, þannig að þú ert alveg viss um að Ísland gæti náð meiri verðstöðugleika og lægri vöxtum með því að

RICHARD WERNER: og meiri vexti og meiri velmegun, sterkari gjaldmiðli. Sérðu, ef þú gerir þetta upp, þá nærðu miklum árangri sem þjóð og einbeitir þér að innflutningi á lágvirðisaukavörum, hráefnum og útflutningi á hávirðisaukavörum. Auðvitað, þú veist, þú getur til dæmis í fiskveiðum, jafnvel þar vilt þú einbeita þér að dýrari vörum. Hugsaðu kannski um hvernig hægt er að auka verðmæti og einbeita þér að kannski gómsætum fiski og þú sérð hvar sem er á hærra verðmæti og kannski líka að tryggja að þú náir allri keðjunni.

Þannig að þú veist að sjómennirnir fá ekki mikla peninga fyrir fiskinn. Það er lokasöluaðilinn sem fær meiri eða selur til veitingastaða. Þeir fá í raun stærri hlut af heildarkostnaðinum. Ekki satt? Mmm. Jæja, kannski þurfa sjómennirnir að sameinast og þetta þarf að hvetja til og þeir geta líka fært sig inn á lokamarkaðinn. Það geta verið samvinnufélög sem einnig hafa, þú veist, afhendingar til veitingastaða og svo framvegis. Sérðu, en þetta eru bara fáein dæmi. En í grundvallaratriðum, ef þú flytur inn hráefni og bætir við verðmæti og flytur út verðmætar vörur, þá munt þú hafa mikinn hagvöxt og gjaldmiðillinn þinn mun styrkjast.

FROSTI: Mhm. Og þetta er heldur ekki afgangur. Þetta á einnig við um lúxusferðaþjónustu í háum gæðaflokki því ferðaþjónusta er ein sú stærsta vegna þess að þjónusta er innifalin.

RICHARD WERNER: Og Ísland er mjög gott í þjónustu og það er til þjónusta í háum gæðaflokki. Einmitt. Já.

FROSTI: Og þú segir að við getum náð öllu þessu með því einfaldlega að umbreyta innlendu bankakerfi okkar og lánakerfi og halda krónunni og

RICHARD WERNER: Algjörlega, í raun er það mikilvægur þáttur í að halda gjaldmiðlinum þínum því þá hefur þú svigrúm til að gera þessar breytingar. Þegar þú hættir að nota gjaldmiðilinn geturðu ekki breytt neinu lengur. Þú verður að gera það sem Seðlabanki Evrópu segir þér og auðvitað ef þú gengur í ESB verður þú að gera það sem einræðisherrarnir í Brussel eru að fyrirskipa. Mhm.

Það gæti jafnvel verið þess virði að íhuga hvort maður ætti að [hreinsar hálsinn] um hætta við stöðuna í evrunni og um og fá bara meira frelsi og gera fleiri tvíhliða samninga við lönd í staðinn.

FROSTI: Mhm. Sumir eru að nefna það. En hvað myndir þú segja þá að sé mesti misskilningurinn sem Íslendingar hafa þegar þeir gera ráð fyrir að upptaka evrunnar myndi sjálfkrafa leysa verðbólgu og háa vexti?

RICHARD WERNER: Jú, eins og þú segir, þá er misskilningurinn sá að um ESB hafi svörin. Það hefur það ekki. Það hefur hið gagnstæða. Það býður upp á einræði, tap á stjórn á landi þínu. Ó. Og útlendingar taka við og ákveða allt í Brussel. Og hvað eru þeir að gefa þér í staðinn? Jú, líklega hærri verðbólga. En það sem hefur gerst í svo mörgum löndum sem ECB hefur stofnað. Hvað segir þú við fólk? Minni vöxtur vegna þess að ECB, ESB og ECB eru á móti vexti. Þau leyfa ekki vöxt fyrir aðildarríkin. Þau gera hið gagnstæða. Og bankaeftirlitsaðilar í ESB, sem oft er Seðlabanki Evrópu eða seðlabankarnir, en geta verið aðskilin stofnun, en þeir hafa allir sömu stefnu. Þeir segja nú bönkum, ekki lána til arðbærra viðskiptafjárfestinga. Af hverju? Jæja, „við viljum ekki hagvöxt í ESB.“ Jæja, viljið þið gefa upp vöxt og velmegun? Það er engin ástæða til að gera það.

FROSTI: Mhm. En margir benda á að: „fólk í Danmörku eða fólk í Svíþjóð og og uh Finnlandi og alls staðar í kringum okkur, það þarf ekki að borga svona háa uh vexti af húsnæðislánum sínum. Vextirnir eru ekki svo háir þar.“ Þess vegna vilja þeir fara í…

RICHARD WERNER: Ég er sammála. Það lítur út fyrir að þeir séu of háir á Íslandi. En það er slæm stefna frá núverandi seðlabanka. Svo [hreinsar hálsinn] númer eitt, ekki ganga í ESB. Númer tvö, skipuleggið ykkar eigin seðlabanka því hann ætti að vera gerður til að skila betri árangri. Við verðum alltof örlát við stjórnmálamenn okkar, ríkisstjórnir og seðlabankastjóra með því að leyfa þeim að skila slæmri stefnu og slæmum árangri. Þú veist, ESB segir núllvöxt. Það er það sem þeir stefna að.

Enginn getur stöðvað þá. Þeir eru einræðisherrar. Mhm. Þýskaland hefur haft núllvöxt í þrjú, fjögur ár núna. Atvinnuleysi er að aukast. Þetta er gríðarleg hörmung. Af hverju viltu ganga til liðs við það? En við ættum líka að krefjast þess af stjórnmálamönnum okkar að við getum í raun náð miklum vexti og velmegun. Af hverju eruð þið ekki að standa við það?

FROSTI: Svo ef við sleppum bara athugasemdunum þínum um að ESB sé einræði og allt það. myndirðu segja að sveigjanlegt gengi með eigin gjaldmiðli sé mikilvægara en að hafa uh stöðugan gjaldmiðil sem þú hefur enga stjórn á?

RICHARD WERNER: Já, algjörlega.

FROSTI: Allt í lagi. Og af hverju er það mikilvægara?

RICHARD WERNER: Vegna þess að í fyrsta lagi veistu ekki hvað gerist. Og þegar eitthvað gerist þar sem þú þarft að bregðast við, ef þú ert ekki með gjaldmiðil, ef þú ert ekki með þína eigin peningastefnu lengur, þá hefurðu einfaldlega engin verkfæri. Mhm. Þú verður að falla með

kerfinu. Og ESB er að falla. Ég meina, og hvers vegna fólk vill ganga til liðs við sökkvandi skip er í raun ráðgáta.

FROSTI: Nei, ég sá einhvern bera þetta saman við einhvern sem sótti um aðild að Sovétríkjunum árið 1990. Ég sagði…

RICHARD WERNER: "Já, einmitt." Og það er mjög nákvæmt því bókstaflega eru Sovétríkin fyrirmyndin að ESB í Brussel [bæði skrifræðiseinveldi ]. Svo, vissirðu að það er einn þáttur í viðbót í grundvallaratriðum við þetta, uh þetta er kannski pólitískari þáttur, en fyrir suma gæti það verið mikilvægara. Þú veist, sumir segja: „Allt í lagi, mér gengur ágætlega. Hagfræðin skiptir mig minna máli. Ég, ég er, ég er í raun og veru Evrópumaður. Ég vil vera hluti af ESB.“

Já, ég skil þá tilfinningu. En það er líka vandamál hér. Og ég vil koma því á framfæri sem síðasta atriði. Veistu hvernig ESB var stofnað? Og það útskýrir líka gátuna. Hvernig getur það sem var safn lýðræðislegra ríkja, hvernig getur það, þú veist, skapað ofurbyggingu sem er ólýðræðisleg? Hvernig gat þetta jafnvel gerst? Mhm. Þú veist, hvernig er þetta mögulegt? Svo þú þarft að vita sögu ESB.

ESB var stofnað af bandarísku leyniþjónustunni, CIA. Þetta er opinbert mál því allir stofnfeður ESB, Jean Monet, Schuman, Spark, uh þetta fólk, um, þeir hafa verið afhjúpaðir í afleyndum CIA skjölum sem CIA umboðsmenn. Og hvað var þá starf þeirra?

Jæja, þeir höfðu það starf að skapa Bandaríki Evrópu, en ekki eins og Bandaríkin, lýðræði, heldur sem einræði í þeim skilningi að Bandaríkin gætu notað það til að gefa Brussel fyrirmæli um að [hreinsa hálsinn] og síðan fyrirskipa öllum löndunum, aðildarríkjunum.

Þannig að það var búið til af ásettu ráði í þessu ólýðræðislega sovéska kerfi vegna þess að það myndi gera yfirráðamönnum Bandaríkjanna kleift að stjórna öllu ESB, ofan frá, í gegnum eina leið. Þú veist að Henry Kissinger sagði alltaf, þá hringi ég í Evrópu, hverjum hringi ég í, og hann vill ekki hringja í 28 símtöl og auðvitað þegar hann hringir í Evrópu vill hann ekki ræða það, hann vill gefa fyrirmæli.

Þannig að það er sú uppbygging sem var búin til. Mhm. Flettu því upp. Það er, þú veist, margir fjölmiðlar skrifa ekki um það, en það hefur verið birt. Það er opinbert mál. ESB er CIA smíði sem kúgar Evrópu undir Bandaríkin. Og það er djúpa ríkið í Bandaríkjunum. Þessar 17 leyniþjónustustofnanir. Svo oft tel ég að forsetinn og ríkisstjórnin séu ekki einu sinni meðvituð um hvað er að gerast, hvað leyniþjónustan er að keyra í... Evrópa.

Og svo aftur, þetta er önnur grundvallarástæða fyrir því að þú ættir aldrei að ganga í ESB. Hvers vegna myndir þú vilja taka þátt í aðgerðinni sem CIA rekur?

FROSTI: Já, það er góð spurning. Það er mjög áhugavert. Ég hef aldrei heyrt þetta, en já, ég ætla örugglega að skoða það.

RICHARD WERNER: Ég á fleiri fræðigreinar eftir mig, en líka um ESB og CIA. Ég er með greinar á einni af vefsíðum mínum, professorw.org. Ef þú flettir því upp, þá er grein sem ég skrifaði þegar Bretar héldu þjóðaratkvæðagreiðslu um hvort þeir ættu að ganga úr ESB. Og það er uppfærsla á því hvað þú þarft að vita um ESB áður en þú greiðir atkvæði í þjóðaratkvæðagreiðslunni og það ættu allir á Íslandi að lesa. professorw.org. Allt í lagi. Og annars geri ég skýrslur á Substack mínum. Þetta kostar 9 dollara á mánuði. Ég geri uppfærslur. Ég greini lánssköpun og pólitískar og stefnumótandi afleiðingar um allan heim. rwner.substack.com.

FROSTI: Allt í lagi, við skoðum það. Prófessor Werner, þakka þér kærlega fyrir að vera með mér og deila sjónarmiðum þínum varðandi Evrópusambandið, evruna og evruna og þetta er auðvitað mjög mikilvæg stund fyrir okkur Íslendinga og mjög mikilvægt að við skiljum langtímaafleiðingar þeirra valkosta sem við stöndum frammi fyrir.

Svo ég þakka þér aftur, prófessor Richard Werner, kærlega fyrir og óska þér alls hins besta.

RICHARD WERNER: Þakka þér kærlega fyrir og við skulum vona og biðja fyrir bestu niðurstöðunni á þeim degi sem þjóðaratkvæðagreiðslan fer fram.

FROSTI: Þakka þér fyrir.